

«ЛІСТАПАД» НА НОСЕ

7

АПОШНЯ НАШЧАДКІ АТЫЛЫ

8

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

27
КАСТРЫЧНИКА
2018 г.
СУБОТА
№ 208 (28824)

ЗВЯЗДА

ПА-СУСЕДСКУ, ПА-СЯБРОЎСКУ

«Мы калі і прыйдзем да вас з поўначы, то прыйдзем на камбайнах і трактарах, на тралейбусах і аўтобусах. Мы ніколі не прыйдзем да вас на танках», — звярнуўся Прэзідэнт Беларусі да ўкраінцаў

ПЕРШЫ Форум рэгіёнаў Беларусі і Украіны завяршыўся плённа. У якім узятлі ўдзел прэзідэнты дзюх краін. Шмат гаварылі і пра эканамічнае супрацоўніцтва, але на першае месца па значнасці ўсё ж выйшлі палітычныя заявы лідараў.

ДЗЕЛЯ МІРУ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка зрабіў важныя заявы з нагоды праблемы ваіны і міру ва Украіне. «Мэта адна, і я гэта ведаю па прэзі-

дэнта Украіны і, скажу шчыра, па многіх уцягнутых у гэты канфлікт, мэта — спыніць гэту ваіну, мэта — захаваць адзінай і непадзельнай Украіну. Нельга гэту праблему пакінуць нашым дзецям для вырашэння, — заявіў Аляксандр Лукашэнка. — Гэта будзе злчыства нашага пакалення перад тымі, хто прыйдзе пасля нас».

Тут мала дамовіцца Расіі і Украіне, звярнуў увагу беларускі лідар. Ён дакладна абзначыў пазіцыю Беларусі: «Мы гатовы ўключыцца ў гэты канфлікт там, дзе складана і дзе няма таго даверу, які павінен быць. Мы

готовы гэта зрабіць, але толькі дзеля аднаго — дзеля міру». Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што, на яго думку, гэту праблему павінны вырашыць тры славянскія народы: «Гэта наша бяда. Гэта наша праблема. Не еўрапейцы, не амерыканцы, не хтосьці іншы, а мы павінны вырашыць яе, каб яна не была замарожана па прыкладзе іншых некалі «гарачых» кропак на постсавецкай прасторы».

Рэспубліка Беларусь гатова працаваць толькі ў рамках дамоўленасцяў Украіны і Расіі, акцэнтаваў беларускі Прэзідэнт. «Запомніце: мы не напрошваем-

ся да каго-небудзь на ролю міратворцаў альбо пасярэднікаў... Я не прымаю ніякага пасярэдніцтва. І ніякага міратворства з боку Беларусі па-за жаданнем двух прэзідэнтаў не можа быць і не будзе», — запэўніў кіраўнік беларускай дзяржавы.

«Расіяне і ўкраінцы нам не чужыя, гэта родныя нашы людзі. Канфлікт не за тысячы кіламетраў», — паўтарыў Аляксандр Лукашэнка. Ён нагадаў, як Беларусь прыняла як родных не адзін дзясяткі тысяч людзей з Украіны падчас разгарання канфлікту ў краіне-суседцы, даўшы кожнаму, хто меў патрэбу, працу, бясплатную адукацыю, дзіцячыя садкі і медыцынскае абслугоўванне.

«Паважаныя браты ўкраінцы, вы прыехалі ў гэтую цудоўную зямлю і бачыце, як вас прымаюць. Гэта не створылі штучна. Гэта сапраўдныя адносіны і мае, і мясцовых улад, і, галоўнае, Беларусаў да вас. Мы за вас вельмі перажываем. Мы хочам, каб ваша краіна, найбагацейшая на рэсурсы, асабліва на суперпрацоўных людзей, квітнула. І так будзе», — не сумняваецца Аляксандр Лукашэнка. Ён нагадаў, што ваіны абавязкова заканчваюцца, і заклікаў закончыць канфлікт і ваіны, якія прыйшліся на наш час, як мага хутэй.

Наступныя словы Прэзідэнта Беларусі былі сустрэты апладысмантамі: «Мы калі і прыйдзем да вас з поўначы, то прыйдзем на камбайнах і трактарах, на тралейбусах і аўтобусах. Мы ніколі не прыйдзем да вас на танках».

СТАР. 2

Надвор'е ад настрою залежыць

Фота: Антон Кілепчыца

Фінансы

Змяняць стаўкі «як заўгодна» не атрымаецца

Банкі цяпер не змогуць змяняць працэнтны па крэдытах у аднабаковым парадку, а таксама навізаваць кліенту дадатковую паслугу, не даўшы права выбару

Гэта прадугледжана зменамі ў Банкаўскі кодэкс, які ўступае ў сілу з панядзелка, 29 кастрычніка, паведаміла намеснік начальніка галоўнага юрыдычнага ўпраўлення Нацыянальнага банка Алена ОРДА.

Прынятыя новаўвядзенні датычацца абароны інтарэсаў той часткі насельніцтва краіны, прадстаўнікі якой з'яўляюцца кліентамі банкаў. Цяпер банкі не змогуць самі змяняць стаўкі працэнтаў па крэдытах і ўкладках у горушы для спажывацка бок. Гэтым фінансавым структурам забараняецца ў аднабаковым парадку павялічваць працэнтную стаўку па крэдыце або памяншаць яе па ўкладзе.

Выключэнне — выпадак, калі дагаворам устаноўлена пераменная працэнтная стаўка, вызначаная праз паказчык, змена якога адбываецца незалежна ад рашэння банка (напрыклад, калі стаўка па крэдыце або ўкладзе прывязаная да стаўкі рэфінансавання Нацыянальнага банка).

Таксама банкі не змогуць навізаваць кліенту дадатковую паслугу, не даўшы права выбару. Напрыклад, калі пры атрыманні крэдыту спатрэбіцца страхавка, то кліент будзе мець права выбарыцца страхавую кампанію самастойна.

Якія яшчэ змены нас чакаюць? **Інфармацыя пра крэдыт без даплат**

Пасля ўводу змяненняў у Банкаўскі кодэкс з фізічных асоб не будзе брацца плата за інфармацыю пра ўмовы крэдытавання, за адкрыццё рахунку і залічэнне на яго крэдыту, калі гэты рахунак неабходны па ўмове крэдытнага дагавора.

Пры гэтым кліенты банкаў як мінімум адзін раз на месяц змогуць бясплатна атрымаць інфармацыю пра запалычаныя па крэдытным дагаворы. Для гэтага трэба будзе зрабіць запыт у банк, у тым ліку праз сістэму дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання. **СТАР. 2**

Мазгавы штурм

ІНТУІЦЫЯ АБО ФАКТЫ?

Ці маюць педагогі права на памылку...

Што трэба разумець пад найлепшымі школьнымі практыкамі? Як зрабіць школу эфектыўнай? Ці можна знайсці агульную мову з бацькамі? І як можа дапамагчы ў гэтым кінаклуб? Пра ўсё гэта ішла гаворка падчас другой педагогічнай неканферэнцыі EdCamp Belarus — 2018, дзе настаўнікі самі галасавалі за ідэі і тэмы, якія яны жадаюць абмеркаваць са сваімі калегамі.

ДАПАМАГЧЫ, А НЕ НАШКОДЗІЦЬ

— Мабыць, кожны педагог хацеў бы прымяняць у школе тэмы метады і тэхналогіі, якія прыносілі б максімальны вынік пры разумных намаганнях. Але што ў найбольшай ступені ўплывае на поспехі вучняў? — разважае Кацярына КУКСО, кіраўнік праекта «Акадэмія Дзірктарый», аўтар кнігі «Місія выканальна: як павялічыць якасць адукацыі ў школе». — Чым кіруюцца настаўнікі і адміністрацыя навучальных устаноў? Толькі сваёй інтуіцыяй?

Прыкладна ў 60–70-х гадах XX стагоддзя даследчыкі назі-

ралі за дзеяннямі вялікай колькасці тэрапеўтаў: глядзелі, якое лядчэнне прызначаецца хворым і як урач прымае тое ці іншае рашэнне. Высветлілася, што велізарная колькасць дактароў ставяць дыягназ практычна адвольна, таму што ім «так здаецца». А часам іх прадпісанні ўвогуле супярэчылі таму, што прабавалася ў канкрэтнай сітуацыі. Тады ўрачоў вырашылі ўзброіць дакладнымі інструкцыямі (працокаламі лядчэння), якія абавязвалі іх вытэрпіць праведзеныя ў медыцыне даследаванні. Самы просты прыклад: калі урач прызначае аспірын, ён павінен папярэдне пацкавацца, ці ёсць у пацыента праблемы са страўнікам, інакш можна на-

Зміцер МАКАРЧУК: «Дзякуючы кінаклубу мы навучыліся дэбатарваць адно аднаму і ўсё абмяркоўваць».

шкодзіць яму, а не дапамагчы. Канешне, далёка не ўсе медыкі ўзрадаваліся таму, што іх інтуіцыя была прызнаная ненадзейным інструментам, аднак смяротнасць пацыентаў пасля ўвядзення працокалаў лядчэння істотна знізілася...

У адукацыйнай справе з кіраваннем на аснове даных ідуць

тыповых мадэляў паводзін, ён не заўсёды ведае, якія прыёмы і метады маглі б зрабіць яго ўрокі больш эфектыўным. Між іншым, часта зусім не трэба вынаходзіць веласіпед, дастаткова толькі звярнуцца да вынікаў педагогічнага даследаванняў, якія даюць адказы на шматлікія пытанні...

Напрыклад, у шэрагу краін былі праведзены даследаванні, якія даказваюць, што вялікі ўплыў на вынікі школьнага навучання аказвае сацыяльна-эканамічнае становішча сям'і. Больш верагодна, што, калі бацькі цэняць веды, дзіця таксама будзе імкнуцца да атрымання прэстыжнай адукацыі. І выбар школы таксама ўплывае на вынікі вучобы. А няроўнасць, у якую дзеці трапляюць з-за размяшчэння свайго дома, свайго квартала, свайго асяроддзя, суправаджае іх і ў дарослым жыцці, ужо пасля заканчэння школы. **СТАР. 2**

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦА

Пайшоў з жыцця Мікалай Карачанцаў

Пасля цяжкай хваробы ў адной з маскоўскіх бальніц пайшоў з жыцця народны артыст РСФСР, легендарны актёр тэатра і кіно Мікалай Карачанцаў. Гэта адбылося ўсяго за дзень да яго 74-га дня нараджэння. Мікалай Карачанцаў — «выдатна» скончыў Школу-студыю МХАТ.

У ліку дзесяці найлепшых выпускнікоў яго накіравалі на размеркаванні ў Маскоўскі тэатр імя Ленінскага камсамолу (з 1991 года — «Ленкам»), дзе ён служыў усё жыццё. Найбольшую папулярнасць і любоў глядачоў актёру прынес вобраз графа Разанава ў рок-оперы «Юнона і Авось». Гэты спектакль з удзелам Карачанцава ішоў на сцэне тэатра больш за 20 гадоў і заўсёды збіраў аншлагі. У кіно ён пачаў здымацца з 1967 года. За сваю кар'еру актёр сыграў больш чым у сотні фільмаў, сярод якіх «Белыя росы», «Старэйшы сын», «Сабака на сене», «Прыгоды Электроніка», «Дом, які пабудоваў Свіфт», «Чалавек з бульвару Капуцынаў», «Крымінальны квартал». «Не бойся, усё будзе добра...» — прыводзяць СМІ апошнія словы Мікалая Пятровіча сваёй жонцы перад смерцю. Спачуванні родным і блізкім народнага артыста РСФСР Мікалая Карачанцава накіраваў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Развітанне з актёрам адбудзецца 29 кастрычніка ў яго родным тэатры — «Ленкам». У дзень пахавання Карачанцава на сцэне тэатра паставяць «Юнона і Авось». Бываіце, Мікалай Пятровіч, ніколі не забудзем...

У ЗША лічаць, што ваіна з Кітаем непазбежная

Колішні камандуючы сухапутнымі войскамі ЗША ў Еўропе генерал-лейтэнант у адстаўцы Бэн Ходжэс лічыць, што праз 15 гадоў магчымы ваенны канфлікт паміж Амерыкай і Кітаем. Такое меркаванне ён выказаў на Варшаўскім форуме па бяспецы, перадае ТАСС. Ваенны сцвярджае, што верагоднасць ваіны не проста высокая, «гэта непазбежна», і ў гэтай сувязі Злучаным Штатам неабходна заручыцца «трывалай еўрапейскай апорай». «У Злучаных Штатаў няма магчымасцяў рабіць усё, што трэба, у Еўропе і на Ціхім акіяне, каб справіцца з кітайскай пагрозай», — растлумачыў генерал. Нагадаем, альтанне, якое праводзілася сярэд вайскоўцаў ЗША газетай Military Times, паказала, што 46 працэнтаў з іх чакае буйнога ўзброенага канфлікту ўжо ў 2019 годзе. Для параўнання: леташняе даследаванне на гэтую ж тэму паказала, што ваенны канфлікт у найбліжэйшы час прагназавалі толькі 5 працэнтаў рэспандэнтаў. Галоўнымі сапернікамі ўдзельнікі апытання лічаць Расію і Кітай.

У Афганістане дзейнічае больш як 50 тэрора баевікоў

На тэрыторыі Афганістана цяпер дзейнічае 21 тэрарыстычная арганізацыя, колькасць баевікоў перавышае 50 тысяч, заявіў намеснік міністра абароны краіны Хіпалудзін Хіпал. «Афганістан ператварыўся ў цэнтральнае поле бітвы для прадстаўнікоў розных тэрарыстычных арганізацый, якія змагаюцца за ўплыў у гэтым рэгіёне», — заявіў Хіпал падчас міжнароднага Янчаньскага форуму па пытаннях бяспекі ў Пекіне. Паводле яго даных, самая буйная тэрарыстычная група, якая дзейнічае ў краіне, — «Талібан», колькасць яе баевікоў складае каля 38 тысяч. Міністр таксама паведаміў, што ў краіне спрабуе ўмацаваць свой ўплыў «Ісламская дзяржава» (ІД), колькасць баевікоў гэтай тэрарыстычнай групы ў Афганістане ўжо перавышае 2 тысячы. Паводле яго слоў, шэрагі ІД у краіне пастаянна папаўняюцца тэрарыстамі, якія раней былі членамі групы ў Пакістане. Акрамя гэтага, сюды перайшлі некаторыя баевікі з «Аль-Каіды».

КОРАТКА

- Амаль 130 тыс. турыстаў і \$25 млн у эканоміку рэгіёна / У Гродне падлялі вынікі двух гадоў бязвіза.
- Больш за 123 тоны мёду нарыхтавалі лясгасы Беларусі ў 2018 годзе.
- 25 кастрычніка прайшоў паказ брэнда чатырохразовай алімпійскай чэмпіёнкі на біятлоне Дар'і Домрачовай.
- Беларускія байцы заваявалі «золата» на спаборніцтвах пешых патрульў Cambrian Patrol.
- Пункт мытнага афармлення «Кунцаўшчына» закрыецца з 1 студзеня 2019 года.

Ёсць пытанне

Удзел на роўных

Як дарослым з асаблівасцямі развіцця знайсці работу і жыць самастойна

Бацькі дзцяці з інваліднасцю часта перажываюць за будучыню сваёй сьціноў і дачок. Ці змогуць яны ў дарослым жыцці пакапаціцца пра сябе: хадзіць па прадукты ў краму, гатаваць сьняданак, зарабляць на жыццё? Або інтэрнат непазбежны? Сваім поглядам на магчымасці працаўладкавання людзей з асаблівасцямі развіцця, асіярогі наймальнікаў і абмежаванні ў вялікім мастацтве падзяліліся беларускія і замежныя эксперты.

Падтрытаваць і кандыдата, і кампанія

Піцёрскі цэнтр «Антон тут побач» — адзіная ў Расіі арганізацыя сацыяльнай абілітацыі, навучання і творчасці для дарослых з аўтызмам. Адна з праграм, якую яны рэалізуюць, — суправаджальнае працаўладкаванне. Шукаюць кампаніі, гатовыя прыняць людзей з інваліднасцю на работу ці практыку, дапамагаюць падпачным адаптавацца да новых умоў. — Але асяроддзе лаяльных работадатцаў развіта слаба, — не хавае праблемы куратар праекта «Дружалюбнае асяроддзе» цэнтра Лада ЯФІМАВА.

Валанцёры дэталёва рыхтуюць кандыдата да працаўладкавання. Замацоўваюць рабочыя і сацыяльныя навыкі, расказваюць аб правілах паводзін у калектыве, дапамагаюць збіраць дакументы для афармлення, тлумачаць, як дабрацца да офіса ці завода, напісаць заяву на водпуск. — Важна ацэньваць здольнасці кандыдата, — звяртае увагу Лада Яфімава. — Яны спачатку працуюць у нашых майстарх, таму мы ведаем, што яны могуць рабіць.

Суправаджэнне разлічана на два месяцы: на большы тэрмін у цэнтры няма рэсурсаў. Потым падапачнага кур'ера настаўнік з ліку работнікаў арганізацыі наймальніка. А валанцёры пакідаюць розныя інструменты падтрымкі для чалавека з аўтызмам, якія дапамагаюць яму быць больш самастойным і пры гэтым амаль нічога не каштуюць. Напрыклад, расклад руху транспарту, карты, графікі (людзі з аўтызмам лепш успрымаюць інфармацыю візуальна, чым на слых), шумапаглынальныя навушнікі (карысны для завода ці офіса, дзе шмат супрацоўнікаў), наллекі і паказальнікі, на якіх лягчэй сарыентавацца ў прасторы. **СТАР. 3**

ПА-СУСЕДСКУ, ПА-СЯБРОЎСКУ

Змяняць стаўкі...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз паўтарыў: «Мы не просім ні пра сярэднікі, ні міратворчасці. Мы проста за вас перажываем. І калі мы нешта зможам і можам для вас зрабіць (явілкае плане, мы гатовы). Зала на гэта таксама адразаваў ападысментамі. «Нам гэта рашэнне даецца няпроста, я ўвогуле не прымаю, калі нашу ўкраінскую зямлю некаторыя спрабуюць выкарыстоўваць як разменную манету. Украіна заўсёды будзе моцнай, квітнеючай і адзінай. Але трэба ўмець дамаўляцца. Потым вырашым, хто вінаваты. Вось гэта пытанне давайце пакінем нашым дзецям, няхай яны потым з цягам часу (явілкае лепш бачыцца на адлегласці) вырашаць, хто вінаваты. Сёння трэба спыніць братазбойную вайну».

Прэзідэнт Украіны Пётр Парашэнка падзякаваў беларускаму боку за стварэнне ўмоў для работы мінскай перагаворнай пляцоўкі. Кіраўнік украінскай дзяржавы расказаў, як беларускі лідар пайшоў яму на сустрэчу ў адказ на просьбу арганізаваць у Мінску перагаворы па спыненні ваеннага канфлікту. Затым — шматгадзіны перагаворы. «У Мінску былі падпісаныя дакументы, якія называюць уводзіць у падручнікі дыпламатыі. Яны называюцца мінскай пагаднёнкай», — падкрэсліў Пётр Парашэнка.

«Ці давярэа я Лукашэнка? На сто працэнтаў. І мы пра гэта сёння гаварылі», — заявіў украінскі лідар.

Паводле яго слоў, місія кіраўніка беларускай дзяржавы, як і Беларусі ў цэлым, вельмі важная. «Трохбаковая кантактная група працуе ў Мінску. І Беларусь робіць усё, што можа, каб арганізаваць гэту работу, — сказаў Пётр Парашэнка. — Таму я хачу падзякаваць Аляксандру Рыгоравічу, беларускаму народу, Мінску».

СУПРАЦОЎНІЧАЦЬ ЯК НАДЗЕЙНЫЯ ПАРТНЁРЫ

На першай частцы сустрэчы, яшчэ да прыбыцця лідараў, былі падпісаныя шэсць дакументаў аб супрацоўніцтве абласцей Беларусі і Украіны. Пазней былі падпісаныя міждзяржаўнае пагадненне аб рэадмісіі, план кансультацыі паміж знешнепалітычнымі ведамствамі дзвюх краін і пагадненне аб супрацоўніцтве ў сферы фізічнай культуры і спорту паміж адпаведнымі міністэрствамі.

Прысутныя — а гэта кіраўнікі адміністрацый рэгіёнаў, органаў дзяржаўнага кіравання і прадстаўнікі бізнесу — абмяркоўвалі беларуска-украінскае ўзаемадзеянне, знаёмілі адно аднаго з умовамі для інвеставання, казалі пра спосады і перспектывы прамысловай кааперацыі, супрацоўніцтва ў сферы вышэйшай адукацыі. Досыць жывыя зносіны працягваліся падчас пералычкі ў кулуарах.

Пра каласальны запат прамадства на далейшае развіццё адносін і ўмацаванне традыцый сяброўства і добрасуседства сказаў у сваім выступленні Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. «Паміж намі не існуе невырашальных праблем — Мінск і Кіеў заўсёды знаходзілі ўзаемапрыемальныя рашэнні», — падкрэсліў ён.

Перад прыбыццём на пасяджэнне кіраўнікі дзяржаў правялі перагаворы ў фармаце «сам-насам», дзе абмеркавалі ўсе актуальныя кірункі супрацоўніцтва, якія патрабуюць іх увагі.

«Думаю, на выніках перагавораў будуць расстаўлены неабходныя акцэнтны на ўсіх пытаннях, якія нас цікавяць, — пракаментыраваў вынікі размовы з украінскім калегам Прэзідэнт Беларусі. — Падкрэсліў, што беларуска-украінскі дыялог на самым высокім узроўні носіць шчыры і доверны характар. Мы можам у канструктыўнай атмасферы абмяркоўваць любыя, часам вельмі складаныя, тэмы».

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ўсе дамоўленасці і рашэнні з лідарам Украіны выконваюцца. Для гэтага за-

дзейнічаюць інструментарый, уключаючы работу Міжрадавага камісіі па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве.

Разам з тым змястоўнасць беларуска-украінскіх адносін у многім непасрэдна залежыць ад вынікаў ўзаемадзеяння на рэгіянальным узроўні, упэўнены беларускі лідар. «Ніколі не памрэ супрацоўніцтва паміж дзяржавамі і народамі, калі яно завязана на нізкі, калі яно завязана непасрэдна на рэгіёны, — дадаў ён. — Таму гэта вялікая справа, якую мы пачалі, — фундамент для таго, каб нашы адносіны паміж беларусамі і ўкраінцамі існавалі вечно».

ВЫЙСЦІ НА 10 МІЛЬЯРДАЎ ДОЛАРАЎ

Аляксандр Лукашэнка назваў Украіну не толькі добрым сябрам для Беларусі, але і адным з найважнейшых палітычных і гандлёва-эканамічных партнёраў. Ён прывёў лічбы становішча дынамікі росту ўзаемнага тавараабароту. «Аднак упэўнены, што мы здольныя зрабіць значна больш, — сказаў беларускі Прэзідэнт. — Патэнцыял Беларусі і Украіны дазваляе рэалізаваць складаныя і значныя па сваім маштабе праекты ў розных абласцях эканомікі. Мы дамоўліліся з Прэзідэнтам Украіны сур'ёзна папрацаваць, каб ужо зараз, не марудзячы, кардынальна змяніць сітуацыю і выйсці на наменчаны рубжы ў 8, а потым і ў 10 мільярдаў долараў».

Найбольш перспектыўнымі напрамкамі міждзяржаўнага супрацоўніцтва ён назваў сельскае гаспадарства, нафтахімічны комплекс, гуманітарную і навукова-тэхнічную сферы.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў таксама ўвагу на значны патэнцыял супрацоўніцтва ў транспартнай лагістыцы. «Больш эфектыўнае выкарыстанне нашымі краінамі геаграфічных пераваг будзе садзейнічаць паспяховай рэалізацыі розных праектаў у рамках мульты-

тымадальнага транспартнага калідора Балтыйскае мора — Чорнае мора, — лічыць ён. — Важна ўключыць яго чыгуначны складнік, раёнае суднаходства і інтэграваць марскія парты Украіны ў лагістычныя ланцужкі».

У гандлёва-эканамічныя сувязі паміж дзвюма краінамі ўцягнута значная колькасць суб'ектаў гаспадарання. У Беларусі налічваецца каля трыста сумесных кампаній з украінскім капіталам. Ва Украіне дзейнічае каля ста прадпрыемстваў з беларускім удзелам. «Агульны аб'ём інвестыцый, укладзеных у праекты, якія рэалізуюцца нашай краінай на тэрыторыі Беларусі і Украіны, у 2017 годзе перавысіў 1,2 мільярда долараў. Па выніках першага паўгоддзя бягучага года склаў больш за паўмільярда долараў, — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка. — Толькі летас ва Украіне на сумесных зборачных вытворчасцях выпушчана больш за дзе тысячы трактароў, 90 камбайнаў і 500 ліфтаў».

«Без удзелу рэгіёнаў нашых краін праекты ў галіне кааперацыі былі б пазбаўлены практычнага сэнсу», — падкрэсліў беларускі лідар.

«Аднак мы можам працаваць не толькі на рынку сваіх дзяржаў. Напэўна, такі падыход быў заўважаны простым для нашых эканомік, якія знаходзяцца ў самым сэрцы Еўропы, на перакрываванні асноўных гандлёвых шляхоў, і ўдзельнічаюць у буйных праектах рэгіянальнай інтэграцыі, — заявіў Аляксандр Лукашэнка. — Акцэнт трэба рабіць на стварэнні сумесных прадпрыемстваў, якія выпускаюць прадукцыю для рынкаў трэціх краін».

НЕ ХЛЕБАН АДЗІНЫМ

Прэзідэнт таксама заўважыў, што не толькі эканоміка, але і цесная гуманітарная сувязі аб'ядноўваюць нашы краіны і народы. Актыўна развіваецца двухбаковае ўзаемадзеянне ў сферах спорту, навукі і адукацыі.

«У абедзвюх дзяржавах створаны ўсе неабходныя ўмовы для захавання ідэнтычнасці нацыянальных дыяспар. Дні культуры Украіны ў Беларусі, якія з поспехам прайшлі гэтым летам у Мінску і рэгіёнах, сталі незабыўнай падзеяй», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Карыстаючыся выпадкам, ён нагадаў пра другія Еўрапейскія гульні, якія ў 2019 годзе адбудуцца ў Беларусі. «Мы будзем рады бачыць на іх вашых спартсменаў і, абсалютна дакладна, будзем хваляцца за іх паспяховае выступленне гэтак жа, як і за беларускіх атлетаў, — паабяцаў кіраўнік беларускай дзяржавы. — Бо спорт і ўвогуле мерапрыемствы такога ўзроўню з'яўляюцца моцным аб'яднальным фактарам».

Прэзідэнт Беларусі выказаў упэўненасць, што міжрэгіянальнае супрацоўніцтва набудзе новы подых пасля праведзеных у гэтыя дні ў Гомелі перагавораў і першага Форуму рэгіёнаў Беларусі і Украіны.

«Яшчэ раз падкрэсліў, Беларусь на-строеная на прадметны і канструктыўны дыялог са сваімі ўкраінскімі сябрамі па любых кірунках. Няма забароненых тэм. Наша краіна імкнецца да шырокафармацыйнага супрацоўніцтва з Украінай ва ўсіх сферах у духу даверу і ўзаемнай падтрымкі», — рэзюмаваў беларускі лідар.

Пра давер паміж краінамі казаў і Прэзідэнт Украіны Пётр Парашэнка. «Паміж Украінай і Беларуссю ёсць давер, паміж Лукашэнкам і Парашэнкам ёсць давер. І я абсалютна перакананы, што гэты давер вельмі важнае, надзейнае, дружбо і супрацоўніцтва», — сказаў ён на сустрэчы ў фармаце «сам-насам» з беларускім калегам. Ён дадаў, што мяжа паміж Беларуссю і Украінай павінна быць выключна мяжой міру, дружбы і надзейнасці. «І вы, і я робім да гэтага максімальны намаганні», — адзначыў Пётр Парашэнка.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА, г. Гомель.

АДЛІК НОВАГА ЧАСУ

У межах Форуму рэгіёнаў Беларусі і Украіны адбылося 13-е пасяджэнне рабочай групы па павелічэнні ўзаемнай прысутнасці ў сельскагаспадарчай, харчовай і іншай прадукцыі. За 8 месяцаў года тавараабарот у сегменце вырас на 23% да ўзроўню мінулага года, адзначыў намеснік кіраўніка сельскагаспадарчай і харчавання Беларусі Іван СМІЛЬГІН:

— У Гомелі былі разгледжаны пытанні сумеснага ветэрынарнага кантролю і кантролю за абаротам насення, развіцця племянной жывёлагадоўлі. У нас ёсць рэзервы для падтрымання прысутнасці тавараў на рынках абедзвюх краін. Сёння Беларусь працуе ў межах Еўразійскага эканамічнага саюза. Нашы калегі з Украіны таксама працуюць згодна з да-

гаворами з іншымі краінамі. Але ж пры гэтым мы плёна супрацоўнічаем. Невырашальных пытанняў няма.

Намеснік міністра аграрнай палітыкі і харчавання Украіны Віктар ШАРАМЕТ дадаў, што рост аб'ёмаў паставак у той ці іншы бок залежыць ад бізнесу, якому трэба толькі даць «зьялёную вуліцу»:

— Беларусь для Украіны — буйны гандлёвы партнёр не толькі ў сельскай гаспадарцы, але і ў іншых галінах. Мы знайшлі шлях, як вырашаць праблемныя пытанні, што існавалі ў нас. Дробныя перашкоды, напрыклад цяжкасці пры афармленні на мяжы транзітных грузаў, адозронены ў сертыфікацыі тавараў ветэрынарнымі службамаі, паступова пераадолены.

Першы намеснік Кіеўскай абласной дзяржаўнай адміністрацыі Андрэй АНІСІМАЎ гаворыць,

што сталічны рэгіён Украіны мае ўстойлівыя адносіны з Гомельскай вобласцю, а форум надаць стымул рэалізацыі новых праектаў у сферах бізнесу, транспарту, лагістыкі:

— Мы актывізавалі нашу двухбаковае супрацоўніцтва. Больш за 30 розных прадпрыемстваў у Кіеўскай вобласці сёння супрацоўнічаюць з прадпрыемствамі Беларусі. Адзін з праектаў, які мы прапанавалі, — пра змяненне статусу з міждзяржаўнага на міжнародны пункта пераходу «Вільча» і «Аляксандраўка». Гэта ўчастак агульнага трансакцыянальнага калідора Адэса — Кіеў — Мінск — Клайпэда, які вядзе ад порта да порта. Змяненне дазволіць значна скараціць шлях, хутчэй дастаўляць грузы, а значыць, павялічыць аб'ёмы экспарту нашых прадпрыемстваў. За паўтара-два гады, якія патрабуюцца на рэканструкцыю інфра-

структуры, праект можна рэалізаваць. Таксама нашы рэгіёны маюць намер сумесна працаваць над чарнобыльскай праблематыкай.

Кіраўнік Сумскай абл.дзяржаўнай адміністрацыі Мікалай КЛАЧКО адзначае:

— Для нас Беларусь становіцца ўсё больш важным партнёрам. Высокая якасць беларускіх тавараў робіць іх папулярнымі ва Украіне. Але галоўнае, што ёсць давер адно да аднаго. Я ўпэўнены, у нас шмат формаў для кааперацыі, і мы гатовы працаваць з Беларуссю і пашыраць супрацоўніцтва, у тым ліку ў машынабудаванні, аграрнай сферы, перапрацоўчай прамысловасці і па іншых напрамках. Таксама мы дзім нам стварэнне пазітыўны вопыт ўзаемадзеяння з такім глабальным партнёрам, як Кітай.

Кіраўнік Запарожскага рэгіёна Канстанцін БРЫЛЬ разлічвае

на ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва ў сферы машынабудавання і металургіі:

— Мне было вельмі прыемна пабачыць у Беларусі добрыя дарогі і прыязнае стаўленне. Напярэдадні форуму я трапіў на Беларускі металургічны завод, дзе ўбачыў, што прадпрыемства сур'ёзна мадэрнізавалася і выпускае прадукцыю, асартымент якой зусім іншы, чым той, які пра-

пануюць металургічныя гіганты Запарожжа. Такім чынам, металургі двух рэгіёнаў могуць ўзаема-наступаць адзін аднаго, а не канкурыраваць. Можна знайсці пункты судакранання ў энергетыцы, перапрацоўцы сельскагаспадарчай прадукцыі, машынабудаванні. Пасля гэтай сустрэчы мы больш дэтальна падвыдзем да канкрэтных прапановаў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Фота ІІІІІІІІ

ІНТУШЦЫЯ АБО ФАКТЫ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Інтэлектуальная здольнасці настаўніка, хутчэй за ўсё, маюць большае значэнне, чым яго адукацыя. Зразумела, прадметныя веды настаўніку неабходны, але яны павышаюць паспяховасць школьнікаў толькі ў комплексе з шэрагам іншых характарыстык педагога, а не самі па сабе. Аднай з іх можна лічыць імкненне настаўніка аказаць падтрымку вучню, павага да яго асобы. Аказалася, што такі падыход асабліва моцна ўплывае на развіццё крытычнага і творчага мыслення вучняў, а таксама на іх эмацыянальнае развіццё.

Яшчэ адной характарыстыкай настаўніка, якая істотна ўплывае на поспехі вучняў, з'яўляецца яго чаканні ў адносінах да іх. Было праведзена дэ-валі шмат даследаванняў на гэту тэму. Практычна ўсе яны паказваюць на высокі памер эфекту гэтага фактара. Асабліва ярка выяўляюцца негатыўны ўплыў чаканняў педагога ў тых школах, дзе практыкуюцца дыферэнцыяцыя дзяцей па іх здольнасцях.

Ад вучняў, ацэненых як няздольныя, настаўнікі не чакаюць паспяховай вучобы. І наадварот, пазітыўны эфект назіраецца тады, калі настаўнік верыць у магчымасць развіцця вучня і дасягнення ім больш высокіх вынікаў.

НЕ МАСКІРАВАЦЬ ПРАБЛЕМЫ

Аднай з самых аўтарытэтных крыніц з'яўляецца фундаментальная кніга новазеландскага прафесара Джона Хэці «Бачнае навучанне». Гэта самае маштабнае ў свеце даследаванне ў галіне доказнай педагогікі, якое змяшчае адказы на крытычна важныя пытанні сучаснай адукацыі. Як палепшыць вынікі школьнага на-

Кацярына КУКСО: «У вучню трэба верыць...»

вучання? Што і ў якой ступені ўплывае на навучальныя поспехі вучняў? Як зрабіць навучальны працэс найбольш дзейным і прывесці вучняў да высокіх вынікаў? Які ўплыў на вынікі навучання аказваюць асоба вучня, яго сям'я, настаўнік, вучэбная праграма і метады выкладання?

Джон Хэці адзначае: «...праблемы, якія выклікаюць самыя гарачыя спрэчкі ў грамадстве, маюць найменшы памер эфекту. Цікава, чаму такія пытанні, як колькасць і склад школьнікаў у класе, неабходнасць пакідаць вучняў няўдзячнай на паўторнае навучанне, магчымасць выбару школы, заняткі ў летніх школах і ўвядзенне школьнай формы, спраджаюць такія гарачыя дэбаты. Падобныя касметычныя пераўтварэнні праводзяцца заўважна часта і толькі маскіруюць праблемы».

Прааналізаваўшы за 15 гадоў вынікі больш як 50 000 даследаванняў ва ўсім свеце з сумарным ахопам больш за 86 мільёнаў школьнікаў, Джон Хэці распрацаваў своеасаблівы «барометр», які паказвае ўплыў канкрэтных фактараў на навучанне. Чым вышэйшае значэнне паказчыка, тым

большы ўплыў на якасць навучання аказвае гэтая прычына. Напрыклад, найбольш высокая ім ацэньваецца існаванне зваротнай сувязі паміж настаўнікам і вучнем (толькі разгортваюцца зваротная сувязь істотна карысна з высокімі дасягненнямі), ну і, канешне, настаўніцкія чаканні. Педагог павінен верыць, што ўсе дзеці могуць вучыцца і развівацца, што навучальныя вынікі любяга з іх могуць змяніцца да лепшага, паколькі не з'яўляюцца раз і назаўсёды зададзенай велічыняй.

Разам з тым ні фінансаванне школ, ні напэўнічнасць класаў, ні іх дзяленне на падгрупы, ні фарміраванне груп па здольнасцях не аказваюць істотнага ўплыву на акадэмічныя вынікі.

«Бачнае навучанне» — выдатны арыенцір для настаўнікаў і бацькоў, які дазваляе параўноўваць шматлікія інавацыі, якія сёння ўжываюцца ў сучасных школах. Кацярына Курко ўпэўненая, што педагогіка на аснове даных патрабуе якай кіравання школай, так і для кіравання ўрокам. Рашэнні трэба прымаць, абпярэчыўшы на правярэння вынікі даследаванняў...

ПАПРАЦУЕМ НАД МАТЫВАЦЫЯЙ

Між іншым, Джон Хэці таксама пацвердзіў моцнае ўздзеянне на паспяховасць школьніка сацыяльна-эканамічнага статусу сям'і, дамагання асяроддзя і ўцягнутасці бацькоў у вучобу дзяцей. На думку даследчыка, ўплыў сям'і можа быць нашмат большы, калі бацькі ўмелі размаўляць з дзецьмі «на мове педагогікі». Вопыт самога Хэці паказвае, што засваенне мовы педагогікі і ўключэнне бацькоў у школьнае жыццё прыносяць плён.

Да гэтай жа думкі прыйшоў і **настаўнік беларускай мовы і літаратуры Ліцэя БДУ Зміцер МАКАРЧУК**. Але як знайсці з бацькамі агульную мову? Асабліва калі ты малады педагог і, не маючы ўласных дзяцей, яшчэ не можаш быць аўтарытэтам у пытаннях выхавання?

— Уявіце сабе сітуацыю: мне 23—24 гады і я кажу людзям, старэйшым за мяне: «Зараз я навучу вас, як выхоўваць вашых дзяцей!» У адказ можна было пачыць усё што заўгодна. Але я цудоўна разумю, што паводзіны, манеры і ўстаноўкі бацькоў перадаюцца дзецям. І перш чым працаваць над матывацыяй дзяцей, трэба працаваць над матывацыяй іх бацькоў. Таму я вырашыў наладжваць масты праз «Бацькоўскі кіна-клуб». Патрабавалася пэўная доля нахабства і самаўпэўненасці (давайце назавём іх харызмай), каб увасобіць сваю задуму ў жыццё. Я пачынаў работу кінаклуба ў школе ў гарадскім пасёлку, а цяпер працягваю свой досвед у Ліцэі БДУ. Канешне, калі прызначыць у сельскай школе сустрэчу з бацькамі, скажам, у сярэдзі ўвэрснаі, то ў вас не будзе аніякіх шанцаў. Але адкуль гэта мог ведаць малады хлопец, які 24 гады пражыў у горадзе? — усміхаецца Зміцер. — У вёсцы час для пасяджэнняў кінаклуба — гэта канец лістапада — пачатак

сакавіка. А вось у горадзе мы змаглі за навукальны год прагледзець і абмеркаваць прыблізна дзевяць фільмаў. Звычайна я прапаную разам з дзецьмі паглядзець дома пэўную кінастужку. Не чарговы бандыцкі серыял, а добры мастацкі фільм. Гэта зойме паўтары-дзве гадзіны і аб'яднае сям'ю.

Кіно — мастацтва, даступнае кожнаму, але яго таксама трэба ўмець «чытаць». Кнігу можна проста прагартыць, прапусціць тое, што табе нецікава. Калі мне дзецці кажуць: «А навошта мне чытаць «Вайну і мір», калі можна прачытаць кароткі пераказ рамана на чатырох старонках?», я ім адказваю: «Калі б Леў Мікалаевіч хацеў на штосці сказаць на чатырох старонках, то ён быў так і зрабіў, бо ў яго ёсць і аповесці, і невялікія апавяданні». Рэжысёр можа здымаць дзевяць гадзін, а на экране застануцца ўсяго паўтары хвілінкі ад знятага матэрыялу. І тут мае значэнне ўсё: кожны рух, кожны позірк. Мы разбіраемся, чаму адзін герой мае імя, а другі застаецца безымянным, чаму той ці іншы персанаж з'яўляецца менавіта ў гэты момант? Чаму толькі адзін раз? У мяне ёсць спіс пытанняў і нарэзка фрагментаў з гэтага фільма — урыўкі па 30—45 секундаў, на якія я хацеў бы звярнуць асабліва ўвагу. І толькі напрыканцы мы разважаем, а пра што гэты фільм насамрэч?

Зміцер заўважыў, што незалежна ад таго, дзе размешчана школа (у невялікім пасёлку, у раённым цэнтры або ў вёсцы), колькасць зацікаўленых бацькоў у класе заўсёды адродкавая — прыкладна 45—50 працэнтаў.

— Маёй першапачатковай мэтай было паўплываць на матывацыю дзяцей, але ўва што ўсё гэта вельміцца, я не мог прадабчыць, — прызнаецца ён. — Матывацыя аказалася толькі маленькай дробязцою... Усе прызыбы чаіліся, што ў школу трэба ісці, каб

паслухаць пра сваіх дзяцей, здаць грошы ці выправіць адзнаку... А тут настаўнік хоча, каб мы з ім нешта абмяркоўвалі, які сяброў. Няжурнастаўнік можа быць сябрам? Я не чакаў, што можна выйсці на такі ўзровень даверу паміж педагогам і бацькамі! Цяпер, калі ўзнікаюць пытанні з выхаваннем дзяцей, бацькі прыходзяць да мяне і мы разам разважаем, што з гэтым рабіць. І ў гэтым галоўнае каштоўнасць кінаклуба. У мяне няма правільнага адказу, я не рэжысёр... Значыць, аўтаматычна ўсе адказы ў аўдыторыі становяцца правільнымі. А ў выхаванні хіба не так? Бацькі сталі маімі папелічнікамі...

ПАЧУЦЬ АДНО АДНАГО

— Як часта здараецца? Бацькоў «загрузілі» ў школе, а тыя прыйшлі і выплюхнулі ўсё гэта на сваё дзіця. У нас жа не вучаць быць бацькамі... Для таго каб кіраваць аўтаматбілем, я павінен здаць экзамен, а для бацькоўства нічога не трэба, — канстатаваў Зміцер Макарчук. — Звычайна ўстаноўка — «Я нарадзіў, значыць, я маю права». Акрамя фізічнай беспякі, ёсць яшчэ маральна-эмацыянальна-эмацыянальны гвалт. Дык вось, некаторыя бацькі ідуць на бацькоўскія сходзі і рытуальна, што іх будуць «гвалціць»: не здалі грошы, дзе нам узяць мэбля, тэлевізар, як адрамантаваць кабінет і гэтак далей. А на кінаклубе пануе абсалютная беспяка. Яны ведаюць, што мы проста будзем абмяркоўваць творы мастацтва. Ці хочучь бацькі чаму-небудзь навучыцца? Павеprце — хочучы!

Але калі мы абмяркоўваем з бацькамі фільмы, я вучу іх не аналізаваць, а менавіта абмяркоўваць. Калі павышаецца ляльнасць да інстытута школы ўвогуле, павышаецца і ляльнасць да прадмета, які я вы-

Ліквідацыя банкаў

Што датычыцца спынення дзейнасці банка, то ў кодэксе замацоўваецца норма аб тым, што банк з моманту адклікання ліцэнзіі павінен будзе вяртаць банку-адпраўніку грашовыя сродкі, якія паступаюць на карысць кліентаў, а таксама грошы, залічаныя ў выніку тэхнічнай памылкі. Гэтая норма накіравана на абарону інтарэсаў кліентаў, падкрэсліла Алена Орда.

Зараз змяніцца парадок ліквідацыі ўстановаў, ініцыяванай самім банкам. У прыватнасці, для самаліквідацыі больш не спатрэбіцца згода Нацыянальнага банка. Замест гэтага адпаведныя органы банка павінны праінфармаваць пра такое рашэнне Нацбанк. Цяпер у кодэксе прапісана, што стварэнне банка з адным заснавальнікам не дапускаецца, мінімум іх павінна быць двое.

Пры беззаконных разліках стане магчымым прымяненне новых для краіны відаў, якія шырока выкарыстоўваюцца ў міжнароднай банкаўскай практыцы: банкаўскае плацежнае абавязальства і прамое дэбетаванне рахунку. «Адна з ключавых пераваг банкаўскага плацежнага абавязальства — адсутнасць неабходнасці перадачы папярочных дакументаў у банк. Гэта можа істотна паскорыць наступленне экспертнай вырुकчы на рахуны экспартёраў», — растлумачыла Алена Орда. Прамае дэбетаванне рахунку дазволіць з'явіцца абарону праваў спажыўца тавараў і паслуг і прыястэнне яму грашовых сродкаў у выпадку іх недавальняючых якасці.

Вёскі, якія знікаюць: апошнія жыхары

Хмелішча Маларыцкага раёна

Не проста было ўзяцца за гэты тэкст... Каторы раз праслухоўваў з дыктафона сведчання апошніх жыхароў невядзючых паміраючай вёскі на самай мяжы з Украінай: яны гавораць без асаблівых эмоцый, амаль будзённа, пра даўно перажытае, як расстрэльвалі ў вайну, як забіралі аднавіваюцца да і пасля вайны. Толькі бабуля Настасся цяжка ўздыхае, згадваючы той страшны дзень расстрэлу, крыху падрыгвае яе голас. Столькі гадоў прайшло, але ж такое не можа забыцца. Многа гора пабачылі тутэйшыя людзі...

Асаблівы лёс

Хмелішча згубілася далёка ў лясах. Нават паказальнік, які стаіць каля Навалеска на трасе з адзнакай «З», у сэнсе тры кіламетры, падманвае выпадковага падарожніка. Аказалася, тут не тры, а нават крышачку больш за пяць кіламетраў па лесе, засякалі па спідометры. «І дарога асаблівая, — расказвае старшыня Олтушскага сельсавета Сяваета Вітольд ПЯТКЕВІЧ. — Гэта памежная зона, ехаць можна, спыняцца машынай на гэтай дарозе нельга. На правую ўзбоччыню можна ступіць нагой, на левую — нельга».

І міжволі направаўца аналогіі: так тут спакон веку было: туды нельга, сюды — нельга, крок увапера, крок улёва — ... Расстрэльвалі і без усялякіх крокаў, як у 1942-м. Але пра гэты крок паазней.

— У 70—90 гадах жылі добра, — згадвае адзін з апошніх жыхароў вёскі Сцяпан Чуль. — Самагонку паціху гналі, выпівалі разам з украінскімі суседзямі, у госці адно да аднаго хадзілі, супрацоўнічалі калгасамі, гандлявалі паміж сабой.

Ад хлява Сцяпана Рыгоравіча да украінскай мяжы нейкія 500 метраў, а да найбліжэйшай замежнай вёскі Пішча на прамагу — кіламетры тры. Але наўпрост ужо даўно ніхто не хадзіць.

А праз афіцыйны пераход трэба зрабіць крук кіламетраў сорок. Ну і хто туды цяпер паедзе? Тым больш што засталася жыхароў у Хмелішчы ў пяці хатах. Астатняе жытло стаіць пустое. Калі б не вайна, дзве хвалі рэпрэсій, можа, і гэтая вёска была б сёння вялікай і перспектыўнай, як суседняя Пішча, хто ведае. А так... Першае выпрабаванне перажыло Хмелішча, калі перад самай вайной, у 40-м, вывезлі ў Сібір самых замочных гаспадароў. Не памешчыкаў, а працаўтвораў, якія на зямлі сумелі здабыць крыху большы за іншых дабрабыт для сваёй сям'і. Аж у Іркуцкай вобласці апынуўся малы Іван Сымонік, сённяшні жыхар вёскі. Яго бацьку з жонкай і пяціцю дзецьмі вывезлі як «кулцаці элемент» разам з другімі гаспадарамі. Яны, вядома, з'язджалі са сваіх дамоў, дасылаючы пракленні і новай уладзе, і ўсім яе ўпаўнаважаным. Каб хто тады казаў ім, што ад'езд стане паратункам ад смерці, не паверылі б. Але пасля вайны, у 47-м, яны вярнуцца, а вось сваёй вёсцы яны не застануць, бо туды расстрэляюць.

«Кампанія без інцыдэнтаў»

23 кастрычніка споўніцца 75 гадоў з таго страшнага дня, калі расстрэлялі 128 жыхароў вёскі. Потым камандай паліцэйскага палка капітан Пельс напіса справаздачу, яна ёсць у кнізе «Злачынствы нямецка-фашысцкіх акупантаў у Беларусі». У дакуменце значыцца: «Расстрэляна 28 мужчын, 40 жанчын, 60 дзяцей. Спалены 21 сялянскі двор. Кампанія была скончана без інцыдэнтаў у 23.00».

Сцяпан Чуль ведае гэтую трагічную гісторыю з расказаў бацькоў, бабуль-дзядуль. Гаварылі, што фармальнай падставой для экзекуцы паслужыў нейкі дзівак у зямлянцы, які жыў там даўно. «Ніякі ён не партызан, так, дробны зладзюжка, сядзеў сабе ў лесе». А немцы яго знайшлі і паставілі ў віну насельніцтву вёскі, што не данеслі пра нелегала акупацыйным уладам. За гэтым ішло пакаранне: усе — старыя і малыя — падлягалі знішчэнню, за выключэннем тых, чые дзеці былі вызважаны на прымусоўваныя работы ў Германію. А калі гналі моладзь, як не хацелі юнакі і дзяўчаты пакідаць мамы і бацькоў, плакалі! Каб ведалі, што гэтым ратуюць свае сем'і...

Так і сям'я Анастасіі Архіпаўны Хведчык ацалела, бо ў чужую Германію вывезлі брата. 88-гадовая жанчына кажа, што той дзень памятае як сёння.

— У нас солтыс быў дрэнны, жорсткі, яго заўсёды пераследавалі партызаны, ён нават у хаце сваёй начаваць

баяўся. Можа, таму і спалілі нашу вёску, можа, сам ён і навіў немцаў на тую зямлянку нібыта партызана. Потым яго забралі, пасля ваіны ўжо, і больш ніхто не бачыў яго... А тады прыехалі да нас, заходзілі ў кожны дом, выводзілі ўсіх і строілі ў адну шаронгу, нават малага браціка, які спаў у калысцы, загадалі браць з сабой. Галаве сям'і задавалі пытанне: «Уся сям'я тут?» Калі адказвалі, што ўся, іх пакідалі на вуліцы. Таму, хто гаварыў, што сын альбо дачка ў Германіі, загадалі вярнуцца ў хату, такіх набралася дзевяць сем'яў. Астатніх пагналі за вёску, мужчынам далі ў рукі рыдлёўкі, загадалі капаць яму. Людзі здагадаліся, для чаго яна. Стаўя страшэнны гул, жанчыны галасілі, дзеці плакалі, старэйшыя чыталі малітвы. У нас, хто застаўся ў хатах, таксама пачыналася паніка. Мы маглі хадзіць адно да аднаго, некаторыя казалі, што нас, можа, падпаляць разам з хатамі, другія выказвалі спадзяванне на паратунак, словам, ніхто нічога не ведаў дакладна.

Стрэлы і галасы

— У гэтым жаху мы правялі даволі шмат часу: яны наляцелі на вёску не дзе на святніны, і працягвалася ўсё да позняга вечара, — гаворыць сведка страшных падзей. — Першую партыю людзей падвалі да ямы, мы з хаты пачулі крык, энк, потым першыя стрэлы кулямэтаў. Мой бацька ўпаў без прытомнасці, вытрымаў такое было, здаецца, немагчыма. І не слабак жа быў: потым ён вярнецца з ваіны з медалём «За адвагу»... Другі раз, калі павялі людзей, галасоў было менш,

а пасля трэцяга расстрэлу галасы сціхлі зусім. Тут ужо і мы чакалі сваёй смерці. Адчыніліся дзверы, зайшоў ці то фашыст, ці то іх прыслужнік і папольску сказаў нам, што можам узяць падводу, асабствы ўвады і праз паўгадзіны нас тут не павінна быць. Так і паехалі ў белы свет. У бацьку ў Олтушы быў стрыечны брат. Да яго папрасіліся на зіму: нас шосьце чалавек, іх пяць, а хата маленькая. Цяпер нават уявіць цяжка, як можна было жыць у такіх умовах, але жылі. Вясной на папярэднюю хату каля ацалелай грушы бацька збіў будан, там пражылі лета. Другую зіму кватаравалі ў іншых сваякоў. А ў 44-м бацьку забралі на фронт, нас як сям'ю франтавіка часова заслілі ў апусцелы дом яўрэяў, іх таксама расстрэлялі. Так і пражылі.

Колькі гора, бяды нацярпеліся, дзеткі мае. Але жыцьё засталася. Бацька вярнуўся з ваіны жывы, радасць была, хату для сям'і пабудавалі.

Пасля вайны

Сцяпан Рыгоравіч Чуль расказаў, што сям'ю дзеда памілавалі, таму што яго сям'я, дзедава дачка, была вывезена ў Германію. Бацька і расказаў, што з вызваленнем беды для жыхароў вёскі не скончыліся. У лясх з украінскага боку засталіся банды праціўнікаў саветскай улады. Як гаварылі старыя людзі, побач з Хмелішчам былі не сапраўдныя бандыты, а моладзь з навакольных вёсак. Магчыма, гэта быў своеасаблівы рэзерв для незаконных фарміраванняў, але

Старшыня сельсавета Сяваета Вітольд ПЯТКЕВІЧ каля помніка загінулым жыхарам Хмелішчы.

яны ніякай шкоды насельніцтву не прычынялі. І да іх хадзілі мясцовыя хлопцы і дзяўчаты. Вечарамі яны там ладзілі танцы, спявалі, як высветлілася потым, фатаграфаваліся. Тыя фотаздымкі і сталі рэчывымі доказамі. Карацей кажучы, арыштавалі і хлопцаў, і дзяўчат як памагавых бандытаў, атрымалі розныя тэрміны — ад 10 да 25 гадоў. З некаторых сем'яў па тры чалавекі забралі. Па дурасці ці з цікаўнасці некаторыя хадзілі на тыя вярчоры, а вось як яно абярнулася.

На памежжы

А потым жыццё стала наладжвацца. Калгас арганізавалі. Сцяпан Рыгоравіч з жонкай працавалі ў калгасе, ён большую частку на пілараме.

— Суседнія калгасы — беларускі і ўкраінскі — дапамагалі адзін аднаму тэхнічнай, насеннем, рабочай сілай, калі трэба было, — расказвае Сцяпан

Чуль. — А кожны чацвер у Пішчы быў вялікі кірмаш. Там прадавалі ўсё чыста. Ужо ў 90-я ад нас падводамі вазілі бульбу, мянлілі яе на гарбузы, муку, алей, цукар. Ужо тады была мяжа, але даволі ўмоўная, і памежныя, аглядаючы тую падводу з прадукцыяй, часам толькі рукой махалі, маўляў, праязджай, не затрымлівай. А яшчэ да нас везлі вугроў прадаваць, на тым баку — Шацкія азёры, дзе гэтая рыба водзіцца. Усім добра было.

Якія ў нас цяпер забавы? Два разы на тыдзень аўтакрама праязджае, раней прыходзіла нават тры. Мы самі казалі, што хопіць і двух разоў, на што яны будуць бензін паліць. Пошта пенсію прывозіць. А яшчэ з'явіліся чалавекі, якія з'явіліся ў нашым краі. Курэй ліса пацягне, тут жа лес кругом. А купіць можна ўсё. Так і жыём у сваім Хмелішчы.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении повторных электронных торгов

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703

Продавец: ЗАО «Альфа-Банк», 220013 г. Минск, ул. Сурганова, 43-47, тел. +375 17 2176464

Оператор ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт оценок», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46

Адрес ЭТП: www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов – недвижимое имущество по адресу: г. Витебск, ул. 1-я Поляная, 1Ж

Наименование (назначение)	Общ. пл.	Инв. номер
Материальный склад (задание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранения), в т. ч.:		
Материальный склад, общ. пл. 268,5 кв. м, инв.№ 200/D-121939	579,8	200/C-69181
Материальный склад, общ. пл. 133,5 кв. м, инв.№ 200/D-121940		
Материальный склад, общ. пл. 30,9 кв. м, инв.№ 200/D-121941		
Материальный склад, общ. пл. 29,4 кв. м, инв.№ 200/D-121942		

Составные части и принадлежности: разгрузочная рама, проезжая часть

Сведения об общ. пл. 0,1632 га, предоставлен Продавцу на праве аренды о земельном до 01.12.2019 г. для содержания и обслуживания объектов недвижимости

Начальная цена с учетом НДС 20% – 92 880,00 бел. руб.

Задаток 10% от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY608LBB30120191021390001001 в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 15 (пятнадцать) рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнуто договоренности по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов, установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5%, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить установленное вознаграждение в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Предшущее извещение о проведении электронных торгов опубликовано в газете «Звязда» 11.08.2018 г.

Дата, время и место проведения электронных торгов: 12.11.2018 в 12.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» (www.ipmtorgi.by). Аккредитованному участнику, подавшему в адрес организатора торгов пакет документов и прошедшему предварительную регистрацию, ЭТП предоставляется время до начала торгов в режиме реального времени для заключительной регистрации (начало заключительной регистрации за 2 часа до начала электронных торгов). В случае не прохождения регистрации, участник к торгам не допускается. После прохождения регистрации, участник получает доступ в аукционную комнату, где ожидается старт торгов в режиме онлайн

Дата и время окончания приема документов (предварительная регистрация) на ЭТП ipmtorgi.by: 08.11.2018 до 17.00

Контактные телефоны: +375 17 280-36-37; +375 29 317-95-42. Email: auction@cpo.by

Удзел на роўных

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Папярэдняю работу праводзіць і з кампаніяй, якая бярэ да сябе такога кандыдата. Выдаюць рэкамендацыі па адаптацыі рабочага месца, расказваюць калектыву пра аўтызм.

Эксперт заўважае: важна, каб чалавеку з асаблівасцямі развіцця не проста давалі заданні, каб ён быў хоць чымсьці заняты, а даручалі работу (няхай і самую простую), якая сапраўды неабходна. У якасці станаўчага прыкладу Лада Яфімава прыводзіць гісторыю хлопца, якога ўзялі ў турфірму, — там ён фарміруе базу даных, сартуе дакументы і карэспандэнцыю.

Падобны вопыт суправаджаўна працаўладкавання ёсць і ў Беларускай асацыяцыі дапамогі дзецям-інвалідам і маладым інвалідам. За шэсць гадоў там падабралі вакансіі 67 грамадзянам, 41 з якіх застаецца на рабоце і сёння. Хтосьці стаў кухонным рабочым, хтосьці складае ручнікі ў спа-салоне.

— 80 працэнтаў тых, хто цяпер працуе, маюць разумовыя абмежаванні, — кажа асістэнт па суправаджаўна працаўладкаванні Эдуард ШЫПЦЫН. І дадае, што перад тым, як шукаць вакансіі для людзей з інваліднасцю, кандыдатаў дэягнаставалі. Глядзелі на такія крытэрыі, як адказнасць, уседлівасць, пунктуальнасць. Тады прафесій з наймальнікмі размаўляў, ведаючы сітуацыю.

Кожны месяц на падпрыемстве «АртГідэя» праходзіць трэнінг па напісанні рэзюмэ, друк-кодзе, правілах паводзін на сумой. На рабочым месцы кандыдату звычайна хапае пару тыдняў суправаджэння, каб усё запомніць. Пяці чалавекам цяпер гэту паслугу аказваюць у рамках дзяржаўнага сацыяльнага заказу.

Робота дома? На думку Эдуарда Шыпцына, гэта не самы лепшы варыянт, бо ён не спрыяе сацыялізацыі.

Асяррогі наймальнікка разумее, але не заўсёды апраўданыя. Дана МІГАЛЁВА, старшыня літоўскага таварыства апекі людзей з парушэннем інтэлекту «Вільдзіс», расказвае пра рэстаран «Першы блін», дзе большасць работнікаў — людзі з інваліднасцю. Гэта вельмі папулярнае месца: трэба загадаць заказваць столик, каб паабедцаць там.

Праўда, асобных праектаў, каб сур'ёзна паўплываць на сітуацыю з працаўладкаваннем людзей з асаблівасцямі развіцця, мала, лічыць Дана Мігалёва. «Неабходны сістэмныя

У цэнтры «Антон тут побач».

змены. Для гэтага трэба размаўляць з мясцовай уладай, прыцягваць публічных людзей для рэкламнай кампаніі».

АСІСТЭНТ ПА БЫТАВЫХ ПЫТАННЯХ

Ці ёсць альтэрнатыва інтэрнату? Варыянт, які рэспандэнтам на Захадзе і пакрысе развіваецца ў нас і Расіі, — суправаджаўнае прахыванне. Сутнасць у тым, што людзі з інваліднасцю жывуць разам па некалькі чалавек і да іх рэгулярна прыходзіць асістэнт, які дапамагае спраўляцца з бытавымі пытаннямі.

— Мы пачыналі з трэніровачнай кватэры, — дзеліцца вопытам куратар такой праграмы ў цэнтры «Антон тут побач» Валерыя НАВУМАВА. — Падапечныя прыходзіць туды пасля вучобы ці работы, самі гатуюць вярчэру, мыюць посуд. Навучальны курс разлічаны на чатыры з паловай месяцы. Потым людзі з інваліднасцю пераносіць атрыманыя навыкі ў паўсядзённае жыццё.

Летась у Піцеры адкрылася кватэра пастаяннага прахывання. Яе аплываюць бацькі дзяцей з аўтызмам — грамадская арганізацыя пачынае толькі заробак асістэнта.

Але ўзнікае пытанне: што будзе, калі тых мам і татаў не стане? У Літ-

ве прапаноўваюць заключаць нешта накітават дагавора сацыяльнай рэнты. Па ім пасля смерці бацькоў кватэра перадаецца грамадскай арганізацыі з умовай, што тая забяспечыць суправаджаўна іх даросламу дзіцяці.

ЧЫЕ КАРЦІНЫ КУПАЦЬ?

— Перад вамі пяць карцін. З іх толькі адна намалявана прафесійным мастаком, астатнія — людзьмі з асаблівасцямі. Можна адказаць, дзе якая? — паказвае фота Іва СЕЛЬНЕР, дацэнт-кансультант Вышэйшай сацыяльнай школы «Карытас» (Аўстрыя). — Але я не бачыў сумесных выставак, дзе б прымалі ўдзел і знакамітыя творцы, і людзі з інваліднасцю. Не сустракаў галерэй, дзе іх работы былі б разам — звычайна яны вісяць паасобку. «Ведаеш, — сказаў мне адзін прафесійны мастак, — гэта для нас небяспечна. Магчыма, наведвальнікам больш спадабаюцца іх карціны, і купляць іх, а не мае».

Іва Сельнер упэўнены, што мастацтва не ведае абмежаванняў. Так, 11 гадоў таму ў Аўстрыі была арганізавана танцавальная група для людзей з асаблівасцямі развіцця і без. Меркавалася, што гэта будзе развавае выступленне, але ўдзельнікі захацелі працягнуць супрацоўніцтва. Цяпер гэты калектыв часта запрашаюць на розныя мерапрыемствы.

ДАВЕДКА

Летась у Беларусі на забраніраваныя рабочыя месцы па накіраванні арганізацыі на працы, занятасці і сацыяльнай абароне ўладкавалі 704 чалавекі з інваліднасцю. Усяго для гэтай катэгорыі было зарэзервавана 2048 вакансій. На адаптацыю да працоўнай дзейнасці (з кампенсацыяй затрат наймальнікам) накіравалі 549 інвалідаў.

— Недахоп дасканаласці не павінен быць праблемай для ўспрымання, — лічыць эксперт.

Пры піцёрскім цэнтры «Антон тут побач» ёсць свой аркестр. Кіруе ўсім прафесійны музыкант, які сочыць за мастацкім складнікам. Хлопцы і дзяўчаты з аўтызмам ездзяць на гастролі, выпусцілі сваю пласцінку. За выступленні ўдзельнікі аркестра атрымліваюць грошавыя ўзнагароджанне (гэта сродкі з суседніх дзяржавы на творчыя праекты).

— Калі нас запрашаюць на фестывалі, дзе на сцэне будуць толькі людзі з інваліднасцю, мы не пададаем, — кажа Валерыя Навумава. — Хочам удзельнічаць на роўных.

Наталля ЛУБЕЎСКАЯ.

Добрая навіна

Падаткаабкладанне

ад кватэраздачы плануюць спрашціць

Налета тых, хто здае ў арэнду жыллё і машына-месцы, могуць вызваліць ад даплатаў падатку

Гэтую інфармацыю распаўсюдзіла прэс-служба Міністэрства па падатках і зборах. Новы падыход да арэндаўцаў прадугледжаны праектам змяненняў у Падатковы кодэкс, які вынесены на грамадскае абмеркаванне.

Нагадаем, зараз гэтая катэгорыя падаткаплательшчыкаў выплывае падаходна пада-так у фіскаваных сумах. Пры перавышэнні максімальнай планкі даходаў ад здачы ў арэнду жылля трэба даплачваць падатак на стаўцы 13%.

У гэтым годзе мяжа такога даходу ад здачы грамадзянам жылля і нежылых памяшканняў, машына-месца складае 6116 рублёў. Пры перавышэнні гэтай «столю» падаткаабкладанне такога даходу ажыццяўляецца па стаўцы падатку ў 13% на падставе падатковай дэкларацыі. Гэты дакумент трэба падаць у падатковую за гэты год не пазней за 1 сакавіка наступнага года, пасля чаго даплаціць падаходны падатак. У праекце Падатковага кодэкса гэтая норма выключана.

У той жа час законпраецт прадугледжвае сітуацыю, калі пэўную даплату ў выкладку та-кога перавышэння неабходна будзе зрабіць. Калі ў дэкларацыі ад даходаў і маёмасці або тлумачэннях, прадстаўленых на патрабаванні падатковага органа, грамадзянін у якасці крыніца за кошт якіх была набыта маёмасць, па-кажа даходы ад здачы фізічным асобам у арэнду жылля і (або) нежылых памяшканняў, а іх сума будзе больша за дзесяцікратны памер выплачанага за пэўны перыяд падаходнага падатку ў фіскаваных сумах, ён павінен будзе даплаціць падаходны падатак у памеры 10% ад сумы перавышэння.

Разам з тым спецыялісты падатковай сфэры падкрэсліваюць, што пакуль гаворка ідзе аб праекце закона. У выпадку прыняцця гэтай нормы яна будзе прымяняцца ў адносінах да даходаў, якія атрымліваюцца пачынаючы з 2019 года. У дачыненні да даходаў, атрыманых у 2018 годзе, захаваецца дзейны парадак даплатаў падатку.

Сяргей КУРКАЧ.

Сучасны комплекс

па вырошчванні пасадачнага матэрыялу з закрытай каранёвай сістэмай адкрыўся ў Глыбоцкім раёне

Ляная справа

Утульны дом для елачкі

Гэты цэнтр — другі падобны аб'ект у нашай краіне, узведзены ў межах рэалізацыі праекта «Развіццё ляснага сектара Рэспублікі Беларусь» за кошт пазыковых сродкаў Міжнароднага банка рэканструкцыі і развіцця.

Новы цыплічны комплекс будзе спецыялізавацца на вырошчванні пасадачнага матэрыялу елкі еўрапейскай. Праектная магнутнасць складае 2,4 млн штук

гаспадаркі нашай краіны, — сказаў мі-ністр лясной гаспадаркі Віталій ДРОЖЖА. — У 2014 годзе крэйнік дзяржавы пры наведванні Рэспубліканскага ляснага селекцыйна-насенняводчага цэнтру даручыў забяспечыць вяр-дзёнае лясной гаспадаркі і лесакары-стання на прыкладзе вядучых еўрапей-скіх лясных дзяржаў. Адзін з этапаў павышэння эфектыўнасці вярдзёнага ляснага гаспадаркі — стварэнне лясоў

пасадачным матэрыялам з закрытай каранёвай сістэмай, што асабліва важ-на ў умовах змянення клімата. Па словах міністра, сёння, ва ўмовах рынчаванай эканомікі, важна не толькі навучыцца вырошчываць высакаякасны пасадачны матэрыял і забяспечваць ім патрэбнасці краіны, але і знаходзіць рынкі збыту і за мяжой. Старшыня Глыбоцкага раёвыкан-кама Алег МОРХАТ адзначыў, што за

апошні час у раёне было рэалізавана шмат інвестыцыйных праектаў — так, мадэрнізацыя малочнакарсервава-нае горада Глыбокае, пабудавана санаторна-курортны комплекс «Плі-са». Будаўніцтва ж комплексу па вы-рошчванні пасадачнага матэрыялу з ЗКС — чарговы важны крок у гэтым кірунку.

Вераніка КОЛАСАВА.

ЯКУЮ ІСЦІНУ ПАЦВЯРДЖАЕ ДОСВЕД

Дзве варты ўвагі падзеі адбыліся ў ЗАТ «Струнныя тэхналогіі», якое занята ўкараненнем новага віду транспарту — бяспечнага па сваёй задуме і надзвычай эфектыўнага: утульнага хуткаснага вагончыкі рухаюцца па спецыяльнай рэйцы, узнятай над зямлёй на салідную вышыню

Па-першае, у Берліне на сусветнай выстаўцы InaTrans 2018 з поспехам прайшла прэзентацыя высакахуткаснага юнібуса вытворчасці гэтага калектыву. Па-другое, у ЭкаТэхнаПарку, створаным прадпрыемствам, адбыліся традыцыйныя гадавы фест інвестараў, і яны цалкам падтрымалі напрамак, у якім развіваецца буйная інавацыйная структура.

Гэтыя факты сталі падставой для сустрэчы карэспандэнта «Звязды» са старшынёй Савета дырэктараў таварыства, генеральным канструктарам шматэстабальнага праекта Анатолем ЮНІЦКІМ.

ПРАДСТАЎЛЯЕМ СУРАЗМОЎНІКА

Анатоль Эдуардавіч нарадзіўся ў 1949 годзе ў вёсцы Крукі Брагінскага раёна. Расказвае, што пасля аварыі на ЧАЭС гэта — самая забуржана тэрыторыя на Гомельшчыне, зона адсялення. Зараз там нікога і нічога няма. «Я страціў сваю малую радзіму».

Разам з сям'ёй у пару, калі падымалі цалінныя землі, пераехаў у Казахстан. Жылі недалёка ад Байкандура. Адсюль, відаць, захапленне космасам і першыя крокі ў ракетабудаванні. У дзесяці тым класе зрабіў ракету, якая ўздымалася на вышыню ў некалькі кіламетраў. І самая першая грамата, самая дарагая, выдадзена Джэзказганскім райкамсам камсамола за дзеючы ракетадром.

Так што любіць да вынаходніцтва — адтуль. Па адукацыі — транспартнік, вучыўся ў Цюменскім інжынерна-будаўнічым інстытуце, затым перавёўся ў БНТУ. Заўсёды любіць дакладныя навукі — супрамац, матэматыку, фізіку, хімію...

Працаваў у дарожна-будаўнічым трэсце Гомеля, будаваў масты і дарогі. У інстытуце механікі металалімерных сістэм НАНБ у Гомелі ўзначальваў патэнтную службу.

Член Федэрацыі касманаўтыкі СССР. Быў арганізатарам першай сусветнай канферэнцыі па праблемах неракетнага асваення космаса. Удзельнічалі 500 чалавек, чатыры касманаўты. Па выніках канферэнцыі рэжысёр «Беларусьфільма» Юрый Хашчавачкі на грошы Дзяржкіно СССР зняў стужку «У неба на коле», якая ішла на экраны СССР і за мяжой.

У Гомелі стварыў другі ў Беларусі па ліку цэнтр навукова-тэхнічнай творчасці моладзі «Зоркавы свет». На грант Саветага фонду міру за год выканалі больш за сто інавацыйных работ і зарабілі каля пяці мільёнаў рублёў.

Аўтар шматлікіх вынаходніцтваў па тэматыцы інстытута палімераў і па тэхналогіі SkyWay. Кіраўнік двух праектаў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

ТАНКАВЫ ПАЛІГОН СТАНОВІЦА ЮНІДРОМАМ

— **Анатоль Эдуардавіч, мы з вамі размаўляем на дагледжанай тэрыторыі ЭкаТэхнаПарка — навокал зялёнай трава, непадалёку вялікі малады сад...**

— Яшчэ нядаўна гэта была тэрыторыя закінутага танкавага палігона, дзе ўсё парасло бур'яном, у тым ліку ямы па два-тры метры глыбінёй, капаніры, а трава спалена мазутам і саляркай. Усё як і належыць танкаваму палігону. Нікому такая зямля не спатрэбілася, купілі па конкурсе мы. Прайшло тры гады, і вы можаце бачыць, што змянілася. Зямлю не пазнаць, навокал абкошаная трава, родзіць малады сад, у якім больш за пяць тысяч дрэў — плодовых, ягадных. Здымаем добры ўраджай, і ўсё экалагічна чыстае.

Дарэчы, сад, пасаджаны нашымі інвестарамі. Тых, хто інвестуе сродкі на праект, запрашаем пасадзіць дрэва. Так што лічба пяць тысяч — не выпадковая.

Сёлета ў сваім садзе сабралі 10 тон наліўных, смачных плодоў. Будзецца каштаваць сок — не паверыце, што ён без цукру. Гэта такія салодкія яблыкі. Іх нядаўна правяралі па ініцыятыве знаёмых скептыкаў, якія спрабавалі злавіць нас на падкормках, — і выявілася, што нітратнаў фактычна няма, а калі і ёсць нейкая мізэрная колькасць, то яна ў два разы ніжэй за еўрапейскія нормы.

Дыспетчарская — месца, куды паступае ўся аперацыйная інфармацыя.

Мы не толькі сады пасадзілі, сёлета выраслі кавуны сярэдняй вагой 8 кілаграмаў пры ўраджайнасці 100 тон з гектара. У іх свая, крыху іншая структура, яны шчыльней і надзвычай салодкія. Мы не выкарыстоўваем угнаенні, усё расце на нашай чыстай глебе і на нашым гумусе.

І побач азярцо з фарэлю і чырвонай рыбай — для сваіх і аматараў платнай рыбалкі.

Тым самым паказваем, што SkyWay сябрае з прыродай. Наш праект па стварэнні струннага транспарту — «зялёны», экалагічны праект. Мы не нішчым, а ратуем глебу. Ён ажыццяўляецца на сродкі інвестараў па схеме краўдінвестынг, а інвестары, простыя людзі, хочучь бачыць сваю планету па-ранейшаму зялёнай, жывой, якой нішто не пагражае.

...На зялёным лужку — скульптурныя партрэты людзей, што паўплывалі на лёс праекта. Генерала Лебедзя, даўнага дзелавага партнёра генеральнага канструктара. Расійскага прадпрыемальніка Дзмітрыя Цярохіна. Вялікі знак нулявога мёрздыяна, бо наш суразмоўнік лічыць, што менавіта адсюль пойдзе развіццё па свеце новая перспектывная транспартная тэхналогія. І замуравана капсула з добразычлівым пасланнем нашчадкам.

— Што мы паспелі яшчэ за гэты тэрмін? — працягвае свой расказ Анатоль Юніцкі. — Пабудавалі пяць тэставых участкаў — грузавая падвясная лінія, дзве пасажырска, суперлёгка... З усёй інфраструктурай: станцыямі, вакзаламі, дэпо.

Кампанія мае ўласны офіс — чатырохпавярховы будынак, дзе працуюць у тым ліку і шматлікія канструктарскія бюро. Наша кампанія «Струнныя тэхналогіі», якая ўваходзіць у групу кампаній «СКАЙВЭЙ», — інжынерна-навуковая, не займаецца інвестыцыямі, яна чысты распрацоўшчык. Тут працуюць праекціроўшчыкі, канструктары, дызайнеры. Гэта наш кірунак работы.

Праектуюць пасажырска, гарадскі, у тым ліку хуткасны (а зараз яшчэ і гіперхуткасны, калі дасягаецца 1200 км у гадзіну — у спецыяльнай трубе), і грузавы транспарт. Праектуюць прынцыпова новыя эстакады, якія адрозніваюцца ад традыцыйных эстакад, мастоў, пуцэправадоў, сярэд іншых адрозненняў — яны не маюць бетонных швоў. Эстакада, дзе ёсць толькі дзве рэйкі і няма палатна, бо яно пры вялікіх хуткасцях пагаршае аэрадынаміку ў два з паловай разы за кошт ціску, што узнікае пад днішчам. І звычайна 95 працэнтаў энергіі транспартнага сродку ідзе на аэрадынаміку.

А таксама праектуюцца ўласныя тармажныя сістэмы, сістэмы кіравання, сваё энергетычнае «начынне», аснастка, тэхналагічнае абсталяванне і гэтак далей.

І свой рухавік — матор-кола, якое коціцца па стальной рэйцы. Таму гэта не манарэйкавая і не канатная дарога.

Ёсць цэлы комплекс адрозненняў, у выніку чаго мы, напрыклад, панізілі кошт эстакад на парадак, палепшылі энергаэфектыўнасць транспарту ў параўнанні з аўтамабілем у пяць-сем разоў. Для выканання той жа работы трэба траціць у пяць-сем разоў менш энергіі, паліва. Ухілілі практычна ўсе шкодныя наступствы для экалогіі — у нас няма выхлапу, няма выпарэнняў, характэрных для асфальту. Няма зносу шын, і самыя дробныя часцінкі гумы, як і сажы, не трапляюць у лёгкія чалавека. Зніжаны шумы.

Такім чынам мы забяспечылі высокую экалагічнасць свайго транспарту, павысілі яго эфектыўнасць, панізілі сабекошт і кошт праезду — цану білета. Адначасова павышаецца даступнасць транспарту — нашы станцыі будуць у горадзе. Можам зрабіць гарады цалкам пешаходнымі. Людзі не будуць гінуць пад коламі машын.

Больш за тое. Сёння ў свеце пад асфальтам, пад шпаламі закатана глеба на тэрыторыі, роўнай тэрыторыі пяці Вялікабрытаній. І на гэтай зямельці нічога не расце. Тэрыторыя навокал таксама забуржана, бо аўтамабільны выхлап дае больш за сто канцэрагенаў.

Ідзе дэградацыя біясферы, а біясфера — наш дом. Падлічана, што на тэрыторыі ЗША рознага роду рухавікамі, у тым ліку самалётаў, пры старце ракет спаліваецца кіслароду больш, чым дрэвы і зялёныя расліны, што тут растуць, паспяваюць яго выпрацоўваць.

У біясферы няма перагародак, і ЗША крадуць кісларод для сябе ў Бразіліі, Расіі, якія з'яўляюцца «лёгкімі» планеты. Ды і наша Беларэжская пушча і зялёнае Палессе дапамагаюць планеце дыхаць.

Так што наш праект ці не ў першую чаргу экалагічны.

Дзіця тэхнічнага прагрэсу цудоўна ўпісваецца ў навакольнае асяроддзе.

— **У чым заключаецца адрозненне новай тэхналогіі, нават рэвалюцыйнасць?**

— Яна галінастваральная, утварае новую галіну. Патрабуе ўласнай інфраструктуры. Любы аўтамабіль можна выпусціць за варты прадпрыемства, і ён паедзе. Нашаму патрэбна свая дарога, свае станцыі і іншае. Гэта комплекс, які будзе функцыянаваць на другім узроўні, над зямлёй. Зямля традыцыйна лічыцца першым узроўнем.

— **Скажыце, а галоўны сэнс, «цік» ідэі заключаецца ў матор-коле ці не толькі?**

— Галоўнае нават не транспартны сродак, а эстакада. Яна не рассоўная, папярэдне напружаная. Пад ёй няма насыпу, які «скраў» глебу.

А матор-кола... Калі вырашаў, што ўзяць у якасці рухавіка, то аналізаваў усё — магнітную падушку, паветраную падушку, пнеўматычную, стальнае кола, нават хацеў «запярэчы» антыгравітацыю. Спыніўся на сталевым коле са сваёй асаблівай канструкцыяй — цыліндр коціцца па плоскасці. У параўнанні з чыгуначнымі коламі страты на рух зніжаюцца ў два разы.

Генеральны канструктар Анатоль ЮНІЦКІ.

За кошт чаго рухаецца? Прыводзіць яго ў дзеянне ўласныя ў кола электрычны рухавік. Распрацавалі самі гэтыя матор-колы на пастаянных магнітах, бо ў іх высокі каэфіцыент карыснага дзеяння пры малых памерах і вялікі вярчальны момант, што вельмі важна. Самі іх праектуем і вырабляем — магнітасцю ад аднаго да двухсот кілават, бо гатовых такіх рашэнняў няма.

І дыяметрам ад 300 да 600 міліметраў — гэта для хуткаснага транспарту.

ТРЫЯДА ЮНІЦКАГА

— **Абгрунтуйце, калі ласка, вашу трыяду: эканамічнасць, экалагічнасць і бяспечнасць праекта.**

— Эканамічнасць напрамую звязана з экалогіяй. Тое, што эканамічна, тое экалагічна. І наадварот. Эканамічнасць распадаецца на некалькі складніку. Па-першае, эстакада, якая таннейшая за традыцыйныя на парадак, ужо казаў. Значыць, патрабуецца ў дзесяць разоў менш матэрыялаў. У выніку, спатрэбіцца менш руды, менш кар'ераў, металургічных заводаў, каб усё гэта дастаць, прывезці, выплавіць і развезці далей па тэхналагічным ланцужку і спажаціцам. І за тых ж грошы можна пабудоваць у дзесяць разоў больш дарог.

Эканамічная эфектыўнасць нашай сістэмы вышэйшая, чым у аўтамабільнага транспарту ў пяць-сем разоў, хоць бы па расходзе паліва. Асобныя нашы мадэлі, разганяючыся да 500 кіламетраў у гадзіну, расходуюць пры гэтым усяго каля шасці літраў на сто кіламетраў, што беспрэцэдэнтна мала.

Гэта дасягаецца дзякуючы высокаму ККД сістэмы «стальнае кола — стальная рэйка», а таксама таму, што машына рухаецца па эстакадзе. За кошт гэтага, а таксама за кошт унікальнай формы машыны, удасканалення аэрадынамічных якасцяў распрацоўшчыкі змаглі дабіцца паказчыка $C_x = 0,05$, што блізка да тэарэтычнай мяжы. Самая «крутая» зараз у свеце машына — Бугаці, коштам тры мільёны еўра, мае $C_x = 0,42$ з улікам антыкрыла. У нас у восем разоў лепшы. У двухмеснага Бугаці з разліковай магутнасцю рухавіка больш за тры тысячы конскіх сіл расход паліва складае 100 літраў на сто кіламетраў. Вось і параўноўвайце.

Памеры нашых станцый для пасажыраў меншыя, чым звычайна. Яны кампактныя (значыць, больш танныя), бо пасажырам не трэба чакаць на станцыях. Чаму ў аэрапорце так многа людзей? Таму што яны чакаюць дзве-тры гадзіны свайго рэйса. У нас — прышоў, сеў, паехаў.

Наогул усе элементы інфраструктуры больш эканамічныя за традыцыйныя.

— **Пракаментуйце тэму бяспечнасці, калі ласка.**

— Цяпер самая вялікая аварыйнасць — на аўтамабільным транспарце. Аўтамабільная дарога знаходзіцца на першым узроўні, дзе кіпіць жыццё. У аўтамабіля колы трымаюцца на дарозе толькі за кошт сілы трэння, у яго няма супрацьсходнай сістэмы. Дабаўце сюды чалавечы фактар, і вось вам не адзін дзясятка прычын для ДТЗ.

Існуе сумная статыстыка. Сёння на аўтамабільных дарогах свету гіне паўтара мільёна чалавек і больш за дзесяць мільёнаў становяцца інвалідамі і калекамі. Аўтамабільнае Калашнікова і атамная бомба забілі менш людзей. За сто гадоў будзе больш за сто мільёнаў загінулых і больш за мільярд пакаленчых. Удумаіцеся ў гэтыя лічбы. Мы можам выратаваць гэтыя жыцці. Каб людзі не гінулі! Каб вы ездзілі з работы і на работу без страху. Каб вашы дзеці гулялі на вуліцы, і вы не баіліся за іх.

Другі ўзровень павышае бяспеку ў тысячу разоў. Наш транспарт абсалютна безаварыйны, бо падняты над зямлёй, і прычыны аварыйнасці на дарогах адсутнічаюць.

Такім чынам, выстаўка ў Берліне паказала, што выкарыстанне блокчэйн-тэхналогій, работа з BigData, стварэнне аўтаматызаваных сістэм кіравання комплексамі з магчымасцямі адаптацыі раскладу руху пад аб'ёмы пасажырапатоку, інавацыйныя распрацоўкі ў сферы будаўніцтва інфраструктуры, стварэнне дадатковых паслуг для людзей з абмежаванымі мабільнасці і многае іншае дэманструюць сістэмнасць падыходу SkyWay і накіраваны на ўсебаковае ўключэнне ў імаклівыя працэсы трансфармацыі пакальнай і глабальнай транспартнай сістэмы.

Нашы транспартныя сродкі — юнібус, юнібайк і іншыя, а мадэльны рад пашыраецца, не могуць зліцецца са сваёй каліяны, бо аснашчаны супрацьсходнай сістэмай. Вобразна кажучы, у нас кола трымаецца за рэйку.

Плюс адсутнасць чалавечага фактара — кіруе аўтаматыка, якая шматразова прадублявана.

— **Па сутнасці вашы транспартныя сродкі — гэта электрамабілі?**

— Якія маюць мазіг — інтэлектуальную сістэму кіравання. Яна таксама прадубляваная. Маюць тэхнічны зрок, маюць іншыя «органы пачуццяў» і ведаюць, як працуюць у любы канкрэтны момант вузлы і аргрэты. Дакладней, як павінны працаваць. І калі нешта пайшло не так, сігнал паступае ў сістэму кіравання і дыспетчару, дзе сітуацыя карэктуюцца, вокамненна выпраўляецца.

У нас няма ўзлётна-пасадканай паласы і птушак над ёю, як у авіяцыі. Нам не страшна шаравая маланка. І няма нейкіх іншых прычын для аварыі, якія адбываюцца на чыгунцы, у авіяцыі, на аўтадарогах... Сістэма больш вандалаўстойлівая, трактарам нашу апору не разбурыш, яна мае дзесяцікратны запас трываласці. Мае вочы, вушы, усё бачыць і разумее. Варта пабочнаму чалавеку наблізіцца да апоры, як яна тут жа адрэагуе на яго з'яўленне. Гэта будзе самы бяспечны транспарт у свеце.

Асобныя этапы выпрабаванняў рэгіструюць з дапамогай беспілотнікаў.

ВАЧЫМА ЕЎРАПЕЙЦАЎ І... ЯПОНЦАЎ

— **Калі ласка, вернемся да выстаўкі ў Берліне.**

— Сёлета на выстаўцы InaTrans 2018 у Берліне адбылася сусветная прэм'ера нашага высакахуткаснага юнібуса — юнілэта, менавіта якраз ён здольны развіваць хуткасць 500 кіламетраў у гадзіну. У сямейным выкананні, шасцімеснага. Гэта нешта прынцыпова новае ў свеце рэйкавага транспарту. Юнілёт зрабіў самы сапраўдны фурор на выстаўцы, у рабоце якой удзельнічала больш за тры тысячы кампаній. Такіх як «Сіменс», «Хітачы», «Таёта» і іншых праслаўленых брэндаў.

Перад чарговым выпрабаваннем кабіню запаўняюць грузам.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА
ЛОТ 1: капитальное строение, инв. № 451/У-14874 (назначение – здание неустановленного назначения, наименование – магазин), площадью 0,0 кв. м, расположенное по адресу: г. Дятлово, ул. Новогрудская, 25

Продавец – Дятловский филиал Гродненского областного потребительского общества, 231471, Гродненская область, г. Дятлово, ул. Ленина, 14, тел. 8-01563-218-82
Организатор торгов – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 45-05-38

Аукцион состоится 9 ноября 2018 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3-209

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявления с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

После подачи документов на участие в аукционе представителем, организатору аукциона предъявляется документ, подтверждающий полномочия представителя и документ, удостоверяющий его личность. Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются.

Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звязда» от 27.10.2018

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 5 ноября 2018 г. до 15.00

Телефоны для справок: 45-05-38, 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» http://grodnoinfo.by

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
ЛОТ 1: капитальное строение, инв. № 450/С-1784 (назначение – здание обрабатывающей промышленности иного назначения, наименование – цех по производству гофротары), площадью 204,8 кв. м, расположенное по адресу: г. Слоним, ул. Фабричная, 3А, капитальное строение, инв. № 450/С-1783 (назначение – здание нежилого назначения – склад), площадью 25,2 кв. м, расположенное по адресу: г. Слоним, ул. Фабричная, 1, капитальное строение, инв. № 450/С-28498 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – газопроводная сеть), протяженностью 34,1 м, расположенное по адресу: г. Слоним, ул. Фабричная; капитальное строение, инв. № 450/С-28500 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – канализационная сеть), протяженностью 2,7 м, расположенное по адресу: г. Слоним, ул. Фабричная; капитальное строение, инв. № 450/С-28501 (назначение – сооружение специализированное энергетика, наименование – кабельная линия электропередачи напряжением 10 кВ), протяженностью 114,3 м, расположенное по адресу: г. Слоним, ул. Фабричная; капитальное строение, инв. № 450/С-28499 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – водопроводная сеть), протяженностью 31,7 м, расположенное по адресу: г. Слоним, ул. Фабричная; котел газовый АОГВК-354-1 (установлен в здании цеха по производству гофротары); система средств охранной сигнализации – приемно-контрольный прибор «АЛПАР-5» с выходом на пульт центральной наблюдения Слонимского ОДО МВД РБ и объемные извещатели ИМС-110 в помещениях (установлено в здании цеха по производству гофротары)

ЛОТ № 1 расположен на земельном участке, кадастровый номер 4254501/01/000400, (назначение – земельный участок для размещения объектов обрабатывающей промышленности), площадью 0,0905, расположенном по адресу: г. Слоним, ул. Фабричная, 1
Начальная цена продажи – 27 312 руб. (двадцать семь тысяч триста двенадцать рублей) с учетом НДС.
Сумма задатка – 2 731 руб. (две тысячи семьсот тридцать один рубль)
ЛОТ 2: полуавтоматическая роторно-прокаточная машина ВК940/2000 для изготовления гофротары (предназначен для высеки картонного края).
Начальная цена продажи – 5 736 руб. (пять тысяч семьсот тридцать шесть рублей) с учетом НДС.
Сумма задатка – 573 руб. (пятьсот семьдесят три рубля)
ЛОТ 3: станок для двухцветной флексопечати С2ФМ (предназначен для нанесения одно- и двухцветной флексопечати на многослойный картон, производительность 1500 листов/час).
Начальная цена продажи – 6 336 руб. (шесть тысяч триста тридцать шесть рублей) с учетом НДС.
Сумма задатка – 633 руб. (шестьсот тридцать три рубля)
Продавец – Филиал «Слонимский хлебзавод» ОАО «Гроднохлебпром», 231800, г. Слоним, ул. Чакалова, 6, тел. 8-01562-503-31
Организатор торгов – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 45-05-38
Условия аукциона – без условий. Срок заключения договора купли-продажи – не позднее 20 рабочих дней момента подписания протокола аукциона. Условия расчетов – по договоренности сторон
Номер р/с для перечисления задатка – BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвэстбанк» по Гродненской области, код банка – BLBBVY2X, УНП 500833225
Аукцион состоится 27 ноября 2018 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявления с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка; физическим лицам – паспорт (документ его заменяющий) и его копия; юридическим лицам и ИП – резидентами Республики Беларусь – заверенные копии учредительных документов; юридическим лицам – нерезидентам Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

После подачи документов на участие в аукционе представителем, организатору аукциона предъявляется документ, подтверждающий полномочия представителя и документ, удостоверяющий его личность. Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона. Продавец имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его предметом.

В процессе торгов начальная цена повышается в соответствии с шагом аукциона аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.
Срок возмещения затрат на организацию и проведение аукциона – 3 рабочих дня.
Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница).
Последний день приема заявлений – 21 ноября 2018 г. до 15.00
Телефоны для справок: 45-05-38, 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» http://grodnoinfo.by

Отчет эмитента ценных бумаг за 3 квартал 2018 года ООО «Темпл Сити»

220043, г. Минск, пр-т Независимости, 95/1, комн. 7, УНП 192280260
Вид экономической деятельности: сдача внаем собственного и арендованного имущества
Единица измерения: тыс. руб.

Бухгалтерский баланс на 30 сентября 2018 года

Table with 5 columns: Активы, Код строки, На 30 сентября 2018 года, На 31 декабря 2017 года. Rows include Долгосрочные активы, Итого по разделу I, Краткосрочные активы, Собственный капитал и обязательства.

Table with 5 columns: Активы, Код строки, На 30 сентября 2018 года, На 31 декабря 2017 года. Rows include III. Собственный капитал, IV. Долгосрочные обязательства, V. Краткосрочные обязательства, БАЛАНС.

Table with 5 columns: Наименование показателей, Код строки, За январь – сентябрь 2018 года, За январь – сентябрь 2017 года. Rows include Выручка от реализации продукции, Себестоимость реализованной продукции, Валовая прибыль, Расходы на реализацию, Итого по разделу V, БАЛАНС.

Отчет о прибылях и убытках за январь – сентябрь 2018 года

Table with 5 columns: Наименование показателей, Код строки, За январь – сентябрь 2018 года, За январь – сентябрь 2017 года. Rows include Выручка от реализации продукции, Себестоимость реализованной продукции, Валовая прибыль, Расходы на реализацию, Итого по разделу V, БАЛАНС.

Закрытое акционерное общество «Юбилейный Биогаз» реорганизовано путем присоединения к нему закрытого акционерного общества «Маяк Биогаз», закрытого акционерного общества «Заря Биогаз», закрытого акционерного общества «Высоко Биогаз», закрытого акционерного общества «Дембровский Биогаз» (далее – Общества). Юридический адрес всех вышеуказанных обществ: Республика Беларусь, 233043, Минская область, Минский район, Папернянский с/с, деревня Цна, ул. Юбилейная д. 4, пом. 2-15.

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк» 220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18

ПУБЛИЧНАЯ ОФЕРТА (ПРЕДЛОЖЕНИЕ) на изменение порядка начисления дохода по вкладам в целях приведения в соответствие с новой редакцией Банковского кодекса Республики Беларусь

1. ОАО «АСБ Беларусбанк» (далее – Вкладополучатель) в связи со вступлением в силу с 29.10.2018 Закона Республики Беларусь от 17.07.2018 «О внесении изменений и дополнений в Банковский кодекс Республики Беларусь» настоящим предлагает внести следующие изменения в договоры банковского вклада (депозита) (в случаях, если между сторонами не заключался договор банковского вклада (депозита) в виде одного документа – в иной документ, содержащий соответствующие условия сделки) (далее – договоры банковского вклада (депозита)).

Установить, что размер процентов, действующий по вкладам (депозитам), является фиксированным и не может быть изменен Вкладополучателем в одностороннем порядке до срока возврата вклада (депозита). В случае снижения размера процентов по вкладу, новый размер процентов применяется к вкладу со дня его переклассификации на новый срок (аналогичный первоначальному), что не является уменьшением размера процентов по вкладу (депозиту) в одностороннем порядке.

2. Изменение, указанное в пункте 1 настоящей публичной оферты, вносится в договоры банковского вклада (депозита) на следующих вкладах (депозитах): – срочный отзывный банковский вклад «Классик Отзывный до года» на срок 95 дней; – срочный банковский вклад в белорусских рублях «Мобильный»; – срочный банк вклад «Премьер-накопительный «Детский»; – специальный накопительный счет для получения ежемесячного дохода; – срочный банковский вклад «XXI век» в белорусских рублях; – накопительный вклад в национальной валюте с ежемесячной капитализацией; – накопительный вклад в белорусских рублях; – накопительные вклады, введенные согласно приказу Государственного банка СССР от 29.03.1990 № 30 «О введении новых видов вкладов в учреждениях Сберегательного банка СССР»;

– срочный банковский накопительный вклад в белорусских рублях; – срочный вклад в иностранной валюте «Срочный»; – накопительные вклады в иностранной валюте (сроком 6, 12, 18, 24, 36 месяцев); – срочный банковский вклад в иностранной валюте на срок 3, 6, 12 месяцев; – срочный вклад в иностранной валюте с ежемесячной капитализацией.

Настоящая оферта (предложение) применяется к договорам банковского вклада (депозита) с даты их автоматического переклассификации на новый срок, начиная с 29.10.2018.
3. Акт о публичной оферты (предложения), указанной в пункте 1, является получение вкладчиком процентов по вкладу (основных процентов), которые начислены по соответствующему вкладу (депозиту) после 29.10.2018.

Подробности по телефону 147, на корпоративном сайте www.belarusbank.by и в отделениях «Беларусбанка»

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 24.05.2013, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении аукциона

Открытое акционерное общество «Стеклозавод «Зальсе» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже:

1. Недвижимого имущества, расположенного по адресу: Минская область, Вилейский район, п. Партизанский, ул. Ломоносова, 10, в составе:
Лот № 1 административно-бытовой корпус – 1827,5 кв. м; лот № 2 составной цех – 1526,9 кв. м; лот № 3 главный производственный корпус – 3097,2 кв. м; лот № 4 компрессорная станция – 263,9 кв. м; лот № 5 склад ГСМ – 15,1 кв. м; лот № 6 заправочная – 24,2 кв. м; лот № 7 склад для мазута – 62,9 кв. м; лот № 8 насосная станция – 15,8 кв. м; лот № 9 насосная станция – 24,0 кв. м; лот № 10 гараж – 859,1 кв. м; лот № 11 производная – 16,5 кв. м; лот № 12 контора – 260,1 кв. м; лот № 13 склад готовой продукции – 201,4 кв. м.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах, а так же подробная информация об имуществе, оговорен в условиях его проведения, размещены на сайтах:
1) www.minsk-region.gov.by в разделе Работа с инвесторами «Одно окно» (Раздел 5). Аукцион по продаже недвижимости; 2) www.molodchcno.minsk-region.by/ru/economy/auction в разделе «Аукцион»; 3) www.vileyka.minsk-region.by; 4) www.pretagoma.by

Аукцион состоится 08.11.2018 г. в 11.00 по адресу: Минская обл., г. Вилейка, ул. 17 Сентября, д. 32. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 05.11.2018 г. в рабочие дни до 15.00 по указанному адресу. Тел.: +375 29 6853677, 801771 5-24-84. УНП 600010636

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении повторного аукциона

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению торгового унитарного предприятия «Облэкопторг» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже магазина розничной торговли общей площадью 78,0 кв. м, инв. № 6206-159626, расположенного на земельном участке с кадастровым номером 603688207101000059 (предоставлен на праве аренды) площадью 0,0395 га, по адресу: Минская область, Минский район, Юзюфковский с/с, д. Сабь, 1Б.
Начальная цена с НДС (20%) – 7 500,00 бел. руб. (задаток 10 % от начальной цены – 750,00 бел. руб.). Стоимость снижена на 50%.
Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB3012108260169330000 в ЦБЕУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», в Минске, БИК BPSB2Y2X, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Победитель (единственный участник) аукциона оплачивает Организатору аукциона вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 10 (десяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона. Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by. Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 30.08.2018 Аукцион состоится 08.11.2018 в 10.00 по адресу: г. Минск, ул. Чакалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 06.11.2018 до 16.00 по указанному адресу. Тел.: (8017) 207-71-34, (8029) 102-21-17

Извещение о проведении аукциона

Table with 5 columns: Кадастровый номер и адрес земельного участка, его размеры, целевое назначение; Характеристика расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений; Начальная цена предмета аукциона, руб.; Расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона; Размер задатка, руб.

Аукцион проводится 8 ноября 2018 года в 15.00 по адресу: г. Гомель, ул. Ильича, 51А, малый зал заседаний. Заявления об участии в аукционе и прилагаемые к ним документы принимаются по адресу: Гомельский район, агрогородок Терешковичи, ул. Совхозная, 11а, каб. 3 с даты опубликования по 05.11.2018 с 8.00 до 17.00, обед с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье. Условия участия в аукционе.

Для участия в аукционе гражданами (лично, либо через своего представителя) в установленном в извещении о проведении аукциона срок, подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предлагается получить по результатам аукциона, представляет документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задаток) на текущий (расчетный) счет BY70 АКБВ 3641 4142 0001 2310 0000 филиал № 302 ОАО «АСБ Беларусбанк», МФО АКБВY21302, получатель платежа: Терешковичский сельский исполнительный комитет, УНП 400227059, код платежа – 04901, а также заключает с Терешковичским сельским исполнительным комитетом соглашение установленной формы.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ

Ушачский районный исполнительный комитет Витебской области объявляет открытые торги в форме аукциона на право заготовки и (или) закупки личного хиромид территории озера Березовское Ушачского района

Table with 4 columns: Наименование предмета аукциона; Характеристика предмета аукциона; Начальная цена продажи предмета аукциона, рублей; Сумма задатка, руб.; Размер увеличения цены объекта аукциона, руб.

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк» 220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18

ОТЗЫВ ПУБЛИЧНОЙ ОФЕРТЫ (ПРЕДЛОЖЕНИЯ)

1. ОАО «АСБ Беларусбанк» (далее – Вкладополучатель) с 29.10.2018 отзывает публичную оферту (предложение) на заключение договоров следующих вкладов: – срочный безотзывный банковский вклад в белорусских рублях «Интернет-депозит-Тренд Безотзывный» (публичная оферта опубликована 14.08.2018 в газете «Звязда»); – срочный безотзывный банковский вклад в иностранной валюте «Интернет-депозит-Тренд Безотзывный» (публичная оферта опубликована 11.08.2018 в газете «Звязда»); – срочный отзывный банковский вклад «Интернет-депозит-Тренд Отзывный» (публичная оферта опубликована 15.08.2018 в газете «Звязда»); – срочный безотзывный банковский вклад в белорусских рублях «Интернет-депозит-Безотзывный-Весенний» (публичная оферта опубликована 14.08.2018 в газете «Звязда»).

2. Текст публичной оферты по вкладам, указанным в пункте 1 настоящего отозвания, открываемым с 29.10.2018, размещен на официальном сайте Вкладополучателя в сети Интернет (www.belarusbank.by).

Подробности по телефону 147, на корпоративном сайте www.belarusbank.by и в отделениях «Беларусбанка»

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 24.05.2013, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк» 220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18

ОАО «АСБ Беларусбанк» информирует вкладчиков об изменении процентных ставок по вкладам

С 29.10.2018 устанавливаются процентные ставки в размере: – 0,1% годовых по следующим срочным банковским вкладам в белорусских рублях: «Мобильный»; «Премьер-накопительный «Детский»; «специальный накопительный счет»; «XXI век»; накопительный вклад в национальной валюте с ежемесячной капитализацией; накопительный вклад в белорусских рублях; накопительные вклады, введенные согласно приказу Государственного банка СССР от 29.03.1990 № 30 «О введении новых видов вкладов в учреждениях Сберегательного банка СССР»; срочный банковский накопительный вклад в белорусских рублях; «Ветеран»; «Ветеран II»; «55 лет Победы»; «Октябрьский»; «Престиж»; «Удобный»; «Гарантированный доход»; «Доходный»; – 0,01% годовых по следующим срочным банковским вкладам в иностранной валюте: «Срочный»; «Престиж»; накопительные вклады в иностранной валюте (сроком 6, 12, 18, 24, 36 месяцев); срочный банковский вклад в иностранной валюте на срок 3, 6, 12 месяцев; срочный вклад в иностранной валюте с ежемесячной капитализацией.

Установленный размер процентных ставок применяется к вышеуказанным срочным банковским вкладам с даты автоматического переклассификации на новый срок, начиная с 29.10.2018.

Подробности по телефону 147, на корпоративном сайте www.belarusbank.by и в отделениях «Беларусбанка»

Сохранность и возврат вкладов гарантируется в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь. Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 24.05.2013, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

Процентная ставка по вкладам (депозитам) может быть изменена банком в одностороннем порядке в соответствии с договорами банковских вкладов (депозитов)

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

сообщает о проведении открытого аукциона
ЛОТ № 1. Капитальное строение с инв. № 723/С-5587 (магазин), площадью – 236,1 кв. м, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Мстиславль, ул. Ворошилова, д. 39А. Земельный участок с кадастровым номером 24650100001002470, площадью – 0,0272 га.

Начальная цена продажи: 52 800,00 бел. руб. с учетом НДС. Сумма задатка: 5 280,00 бел. руб. Аукцион состоится 30 ноября 2018 года в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352. Последний день подачи заявок и внесения задатка: 29 ноября 2018 года до 15.00. Аукцион может быть отменен в любое время, но не позднее чем за три дня до даты аукциона

Получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/сч IBAN BY21BPSB30121543370108330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, БИК банка BPSB2Y2X

Продавец: ОАО «Могилевский мясокомбинат» УНП 700116386, г. Могилев, пр-т Димитрова, 11
Организатор аукциона: Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352, тел. +375 222 72-41-14

Порядок проведения аукциона: для участия в аукционе приглашаются резиденты и нерезиденты Республики Беларусь, которые внесли в установленном порядке задаток для участия в аукционе, своевременно подали заявление на участие в аукционе со всеми необходимыми документами, заключили с Организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон. Лоты продаются без условий на открытом аукционе с применением метода повышения начальной цены, с шагом пять процентов от предыдущей названной аукционистом цены. Победителем аукциона признается участник, предложивший наивысшую цену. Единственный участник имеет право приобрести объект продажи по начальной цене, увеличенной на 5%

Срок и условия оплаты: победитель аукциона уплачивает вознаграждение за организацию и проведение аукциона в размере 3 % от конечной цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона. Победитель аукциона обязан в течение 10 (десяти) календарных дней со дня подписания протокола аукциона подписать договор купли-продажи предмета аукциона. Оплата за предмет аукциона производится на условиях заключенного договора купли-продажи. Внесенный Победителем аукциона задаток засчитывается в счет оплаты за предмет аукциона

Дополнительную информацию можно получить по тел.: +375 222-72-41-14, +37544-767-65-36

Извещение о проведении аукциона

ТЕРЕШКОВИЧСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ проводит аукцион по продаже в частную собственность гражданам земельных участков, расположенных на территории Терешковичского сельсовета

Table with 5 columns: Кадастровый номер и адрес земельного участка, его размеры, целевое назначение; Характеристика расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений; Начальная цена предмета аукциона, руб.; Расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона; Размер задатка, руб.

Аукцион проводится 8 ноября 2018 года в 15.00 по адресу: г. Гомель, ул. Ильича, 51А, малый зал заседаний. Заявления об участии в аукционе и прилагаемые к ним документы принимаются по адресу: Гомельский район, агрогородок Терешковичи, ул. Совхозная, 11а, каб. 3 с даты опубликования по 05.11.2018 с 8.00 до 17.00, обед с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье. Условия участия в аукционе.

Для участия в аукционе гражданами (лично, либо через своего представителя) в установленном в извещении о проведении аукциона срок, подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предлагается получить по результатам аукциона, представляет документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задаток) на текущий (расчетный) счет BY70 АКБВ 3641 4142 0001 2310 0000 филиал № 302 ОАО «АСБ Беларусбанк», МФО АКБВY21302, получатель платежа: Терешковичский сельский исполнительный комитет, УНП 400227059, код платежа – 04901, а также заключает с Терешковичским сельским исполнительным комитетом соглашение установленной формы.

ЖЫРАНДОЛЯ

Наш культурны асяродак

Выпуск № 40 (436)

На гэтым тыдні Мінскі міжнародны кінафестываль, да якога засталіся лічаныя дні — ён пройдзе з 2 да 9 лістапада, — раскрыў усе свае карты. Калі на мінулым тыдні былі абвешчаны конкурсныя праграмы, то на гэтым сталі вядомыя пазаконкурсныя праграмы і Нацыянальны конкурс (і Індустрыяльная платформа, і журы). Цяпер мы ведаем пра будучы «Лістапад» усё: можам думаць над асабістым раскладам, а з учарашняга дня і набываць білеты на паказы. А таксама сачыць за абмеркаваннямі, што разгарэліся вакол метадаў адбору фільмаў у Нацыянальны конкурс і ледзь не перакрылі сабой уласна фестываль.

«Лора» Паола Сарэнціна.

Тэатр плюс

ЦУДЫ НА ВЯЛІКАЙ СЦЭНЕ

Чаго больш у інклюзіўным мастацтве, якое дае магчымасць людзям з асаблівасцямі развіцця сацыялізавацца, праз творчасць узаемадзейнічаць з навакольным светам: сацыяльнага складніка ці культурнага? Прадзюсар сямейнага інклюзіўна-тэатра «і» Леанід Дзінерштэйн, напрыклад, перакананы, што падзяляць гэту з'яву на часткі нельга, — яна такая ж адметная і асаблівая, як яе ўдзельнікі.

Нядаўна тэатр прадставіў маштабную прэм'еру 3D-спектакля «Аднойчы ў вялікім горадзе», пастаўленага паводле апавядання Фёдара Дастаеўскага «Хлопчык у Хрыста на ёлцы». Насамрэч глядчы ўжо бачылі беларускамоўную пастаноўку вясной у Палацы прафсаюзаў. Аднак на вялікую тэатральную сцэну, дзе па-новаму зайграні відэапраекцыі Сяргея Ісакава і маляўнічыя дэкарацыі мастацкі Ганны Сілівончык, дзе хапіла месца больш як ста ўдзельнікаў, сярод якіх не толькі восем дзяцей з аўтызмам, але і іншыя юныя актёры — выхаванцы тэатральнай студыі Ірыны Пушкаравай (самаму малодшаму няма яшчэ і трох гадоў), і іх бацькі, і прафесійныя актёры, і хор «Музычныя пацёркі» сталічнай музычнай школы № 10 імя Глебава, — дык вось, на «сапраўдную» сцэну праект трапіў упершыню. Больш за тое, спектакль увайшоў у рэпертуар Беларускага музычнага тэатра і наступны раз будзе паказаны ў лістападзе.

Арыгінальны сюжэт у Дастаеўскага — далёка не вясёлая і наогул не дзіцячая казка, гэта поўнае болю апавяданне пра хлопчыка, які напярэдні Каляду страціў усю сваю сям'ю і застаўся замярзаць на вуліцах горада, пакуль іншыя блявалі і веселіліся. Але разам з тым гэта філасофская гісторыя, у якой каляднае кола сімвалізуе кола жыцця, а анёльскі хор на чароўнай Хрыстовай ёлцы — надзею на лепшае, на тое, што нават у вялікім горадзе ёсць нехта неабяжыкава да пакут іншых людзей. Мабыць, таму маленькія і дарослыя глядчы — а хадзіць на спектакль лепш таксама сем'ямі — інтуітыўна чытаюць мастацкія сімвалы, без дадатковага тлумачэння разумеюць уплывеннасць у пастаноўку беларускія абрады і традыцыі і, спачувачуці лёсу галоўнага героя, у фінале адначасова плачуць, смяюцца і апладзіруюць да болю ў далонях... Акрамя таго, як раскажаў на медыяпляцоўцы Sputnik **рэжысёр Андрэй КУРЭЙЧЫК**, сын якога таксама заняты ў пастаноўцы, самі дзеці-акцёры «атрымліваюць каласальную аддачу ад узаемадзейнення ва ўнікальным інклюзіўным асяродку, яны вучацца сябраваць, вучацца разумець адно аднаго нават лепш, чым мы, дарослыя». «І напрыклад, асабіста я ўпэўнены, — кажа спадар Курэйчык, — што актёрскі патэнцыял, арганіку дзяцей з аўтызмам можна з поспехам выкарыстоўваць у сур'ёзным кінематографі: яны вельмі прыгожыя і ўнутрана высякародныя, па-сапраўднаму глыбокія і сапраўдныя, не схільныя да нашэння актёрскіх масак. У сваіх будучых кінапраектах, прынамсі, я гатовы выкарыстоўваць такі актёрскі ансамбль».

Спектакль «Аднойчы ў вялікім горадзе» стаў шостым у не надта доўгай біяграфіі інклюзіўна-тэатра «і». Пакуль складана прагназаваць, як надоўга ён прапішацца на падмостках музычнага тэатра, але амаль 400 «білетных» глядачоў — для студыйнага гэта ўжо вялікае дасягненне. І, як мяркую прадзюсар Леанід Дзінерштэйн, не апошняе. «Адзін з нашых хлопчыкаў, Кастусь Жыбуль, прыдумаву гісторыю пра восем пачуццяў, кожнаму з якіх даў пэўны колер і чарговасць; паводле гэтай гісторыі мы вырашылі паставіць спектакль, складзены з васьмі 10-хвілінных навел, — мяркую, бліжэй да наступнага лета ўжо зможам паказаць яго. Ёсць і яшчэ некалькі творчых задумак. Наогул, у тэатры — тры моцныя рэжысёры, тры майстэрні, а таму штогод мы можам «страляць» трыма спектаклямі — тым больш усе вядучыя беларускія актёры, з кім я размаўляў, гатовыя іграць у гэтых антрапрэзах».

Дарэчы, гэтай восенню рэжысёр Сяргей Ісакаў прадставіў грамадскі свой новы дакументальны фільм «Хто апошні?», які здымаўся ў інклюзіўным тэатры цягам 1,5 года. Ягоньня героі — асаблівыя дзеці Міша, Кастусь, Улада і Макс — праз тэатр пры падтрымцы каманды педагогаў і псіхалагаў прайшлі вялікі шлях па адаптацыі ў грамадстве: нехта пайшоў у звычайную школу, нехта перастаў баяцца гаварыць з людзьмі. Галоўны пасыл фільма — натхняльны поспех і зноў жа — надзея для многіх бацькоў, якія ўпершыню сутыкнуліся з дыягназам «аўтызм»: калі не апускаць рукі, шмат чаго можна змяніць да лепшага. І нават калі з гэтых дзяцей не вырастуць новыя Вудзі Алэн, Стэнлі Кубрык, Боб Дэйлан або Вірджынія Вульф (ва ўсіх гэтых знакамітых людзей назіраліся пэўныя формы аўтызму), яны змогуць знайсці сваё месца ў свеце і развівацца наоўраў з аднагодкамі. Цяпер фільм пачне сваю фестывальную гісторыю — а таксама, які абяцаюць яго стваральнікі, будзе паказаны ва ўсіх рэгіёнах Беларусі.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

ГАРАЧЫ КАМЕНТАРЫЙ

Прызнанне падчас прэс-канферэнцыі, што ў камісію пры Міністэрстве культуры, якая разглядае сфарміраваную дырэкцыяй праграму беларускіх фільмаў, не ўвайшлі прадстаўнікі ўласна дырэкцыі, справакавала бум абмеркаванняў. І не толькі інфармацыйнае асвятленне ў медыя, але і канкрэтныя крокі: рэжысёрка Ева-Катрына Махава адазвала сваю дакументальную карціну «Перазімаваць» ад удзелу ў конкурсе, чым выказала свой пратэст.

СМІ дапусцілі шэраг перабольшванняў, адпаведна якім дырэкцыя больш не мае дачынення да фарміравання Нацыянальнага конкурсу, а байкот рэжысёраў набывае масавы характар. У публікацыях нават з'явіўся пералік фільмаў, што сталі, маўляў, «ахвярамі», але ён, вядома ж, недакладны.

Фарміраванне праграмы беларускага кіно адбываецца на «Лістападзе» ў два этапы: спачатку дырэкцыя фарміруе самастойную праграму, потым гэтую праграму разглядае спецыяльная камісія пры Міністэрстве культуры. Такая практыка сама па сабе выклікае пытанні, але ў гэтым годзе заснавальнікі кінафестывалю пайшоў далей і ўвогуле выключыў з камісіі прадстаўнікоў дырэкцыі. Так, гэта можна назваць цензурай.

Таму аўтары, нягледзячы з існуючым парадкам, могуць, адзваваючы свае карціны ад удзелу ў «Лістападзе», выказаць сваё незадавальненне — на гэты момант, дарэчы, падобны жэст не набывае масавага характару. Незадаволеных можна зразумець, бо крывідна, калі ты павінен праходзіць селекцыю не толькі прафесіяналаў кіно, але і нейкія іншыя інстанцыі, быццам апырыўся ў нечым вивацях.

На жаль толькі, такога роду ініцыятывы нівелююць высілак самога кінафестывалю, што, як і любы міжнародны форум, клопаціцца аб развіцці нацыянальнага кіно і лічыць гэта адным з прыярытэтных напрамкаў сваёй дзейнасці. Для гэтага «Лістапад» арганізуе Нацыянальны конкурс, дае беларускім аўтарам магчымасць паказаць сваё кіно на вялікім экране і камунікаваць з публікай, запрашае ў журы міжнародных экспертаў, якія могуць ацаніць беларускія фільмы з пункту гледжання кантэксту сусветнага кіно. Напэўна, пратэст супраць Міністэрства культуры ў гэтым выпадку ідзе поплеч са шпількай у бок дырэкцыі без статусу пастаяннай, што

«Той, што ідзе па вады» Андрэя Паўлава.

прыклала ўсе намаганні для таго, каб Нацыянальны конкурс на «Лістападзе» адбыўся.

ІГРАВЫ ПАЗАКОНКУРС

Калі адзіцы ад скандальнага флэру, «Лістапад» застаецца «святаям, якое заўсёды з табой». У аб'яўленых пазаконкурсных праграмах на першым плане пакуль застаецца ўласна кіно. 25-ы фестываль — яго адкрыццё з фільмам «Халодная вайна» Паўла Паўлікоўскага адбудзецца ў наступную пятніцу — пакажа 167 карцін з 48 краін.

Як звычайна, Каны, Берлін і Венецыя прыедуць у Беларусь: мінскі кінафорум прапанаваў кінаманам і тым, хто проста хоча паглядзець на вобчаснасць сучаснага сусветнага кіно, фестывальныя хіты і сенсацыі, гучныя імёны, фільмы, якіх нельга абмінуць увагай, карціны, што ўбачыць на вялікім экране глядач, хутчэй за ўсё, не зможа, а калі зможа на маленькім, то не хутка. У пазаконкурснай праграме «Львы, мядзведзі, пальмавыя галіны», якая звычайна ўключае пе-

раможаў першых у свеце кінафестывалю, гэтым разам будзе паказана два фільмы з Канаў — уганараваныя «Залатой пальмавай галінай» «Крамныя зладзжкі» Хіракадзу Карэ-эда і ўладальнік прэміі «Пальмавы сабака» і прыза за найлепшую мужчынскую ролю «Догмен» Матэа Гаронэ.

Секцыя «Майстар-клас» прадэманструе на вялікім экране карціны цэлага шэрагу добра вядомых рэжысёраў, што належаць да сённяшняга, скажам так, кінаэліты. Джафар Панахі, напрыклад, — даволі скандальны аўтар з Ірана, дзе яму забаронена здымаць. Некалькі гадоў таму па ўсім свеце прагучаў яго фільм «Таксі», вельмі спецыфічным спосабам — з дапамогай схаванай камеры — зняты насуперак афіцыйнай забароне. На «Лістападзе» можна будзе ўбачыць яго «Тры сястры». Ад мексіканскага рэжысёра Карласа Рэйгадаса, заўсёдна Канскага кінафестывалю, гэтым разам будзе паказаны «Наш час» — менавіта яго праграмы дырэктар «Лістапада» Ігар Сукманаў назваў «фільмам года».

Аўтар карцін «Вялікая прыгажосць» і «Малодосць», адзін з найвядомейшых сучасных італьянскіх кінарэжысёраў Паола Сарэнціна зняў новы праект «Лора», уключаны ў секцыю «Колеры ночы», якая будзе паказвацца ўвечары і ноччу. Тут жа жудасны «Дом, які пабудоваў Джэк» Ларса фон Трыера і «Вэйшэйшае грамадства» Клер Дэні.

На «Лістападзе» таксама пакажуць Наомі Кавасэ, Нуры Більге Джэйлана, Лукрэсія Мартэль, Філіпа Гронінга, Карнэла Мундруца і іншых. Ігравы пазаконкурсны ўключае ўсе праграмы «Чалавечыя камедыі», «Жаночыя гісторыі», «Расійскія прэм'еры», «Культ кіно».

ДАКУМЕНТАЛЬНЫ ПАЗАКОНКУРС

Нехта сказаў, гісторыя кінематографіа пачалася з дакументальнага кіно, ім жа і скончыцца. Неігравыя карціны — адна з самых дзіўных з'яў

у мастацтве ўвогуле. Фільмы пра цыганскую капэлу ва Усходняй Славакіі, аднаго з найвядомейшых кампазітараў Руйці Сакамота, еўрапейскі міграцыйны крызіс, закусачную для паўночнікаў, Пітэра Грынуэя, ісламскі халіфат і іншае — у сёлетніх пазаконкурсных праграмах дакументальнага кіно.

«Дзень перамогі» Сяргея Лазніцы.

«Дакументальныя праграмы пакажуць, наколькі людзі і дзяржава непарушныя, як праз даследаванне прыватнага жыцця, што цікава яго па сабе, узіраючыся ў героя і яго асяроддзе, можна зразумець кантэкст еўрапейскай і нават сусветнай гісторыі апошніх дзесяцігоддзяў. І справакуюць пытанні, ці міласэрная дзяржава ў адноснах да чалавека і наколькі талент, амбіцыі, дабрыва і ахвярнасць у ёй запатрабаваныя», — казала падчас працы над секцыяй **праграмы дырэктар Ірына ДЗЯМ'ЯНАВА**.

Пазаконкурс пакажа, напрыклад, праграму «Найлепшае». У яе ўключаны «Дзень перамогі» Сяргея Лазніцы — аднаго з найвядомейшых сучасных аўтараў, што належаць да, так скажам, постсавецкай прасторы. Яго «Аўстарліц» два гады таму атрымаў на Мінскі кінафестываль Спецыяльны прыз журы, а жудасная «Пакорлівая» летась удзельнічала ў Асноўным конкурсе ігравага кіно. Яшчэ адну карціну Сяргея Лазніцы «XX стагоддзе. Драмы гісторыі» — фільм выкарыстоўвае архіўныя здым-

кі штучнага судовага абвінавачвання супраць прамыслоўцаў, ініцыяванага Сталіным у 1930 годзе.

Мінулае стагоддзе таксама даследуе работа «Я павінна раскажаць» Сяргея Кудрашова, што базуецца на дзённіку Машы Ральнікайтэ, якая перажыла Халакост. І аўстрыйская карціна «Вальс Вальдхайма» Рута Бекермана — пра падзеі, што папярэднічалі выбранню Курта Вальдхайма аўстрыйскім прэзідэнтам.

Рубрыка «Спартыўныя страсці» ўключыла ў сябе тры фільмы, у тым ліку «Бясконцы футбол» Карнеліу Парумбою. Як сказала Ірына Дзіям'янава, «заўсёды складана растлумачыць змест работ Парумбою, гэта проста трэба бачыць». А яшчэ «Сінія хуліганы» Цэзары Гжэскога пра бальшчыкаў і «Надта прыгожая: маё права на барацьбу» Масае Фроста пра жанчыну-баксёрку. «МузыкаДок», «Арт», «Кіно пра кіно», «Спатканне з Расіяй» і нарэшце адмысловая праграма да юбілею беларускай студыі «Летапіс», якая пакажа створаныя тут адрэстаўраваныя дакументальныя фільмы розных гадоў.

АСОБНА

Сёлета «Лістапад» арганізуе дзве спецыяльныя праграмы. Адна — як кінафестываль любіць рабіць — фактуецца на кінематографіі пэўнай краіны, гэтым разам Славакіі. Таксама адносна невялікая і адносна маладая дзяржава прадставіць шэсць карцін, ад класічнай стужкі сярэдніх мінулага стагоддзя да сучасных работ. І пакажа, што на парадку дня ў славацкай і яны пра гэта размаўляюць.

Ну а эксклюзівам будзе рэтраспектыва класіка сусветнага аўтарскага кіно французскай рэжысёркі «Геніі кіно. Аньес Варда». Тут будучы паказаны яе класічныя работы, шэдэўр «Шчасце» і дакументальная карціна, што летась намінавалася на Оскар. Тварам гэтай рэтраспектывы стане актрыса Валеры Мерэс, вядомая па фільмах «Укол парасонам», «Банзай», а таксама як зорка аўтарскага кіно.

Нагадаю, паказы «Лістапада» будучы праходзіць у кінатэатрах «Цэнтральны», «Мір», «Піонер», «Масква», «Беларусь», «Falcon Club Буцік Кіно» і ў Музеі гісторыі беларускага кіно.

Ірына КАЦЯЛЮВІЧ.

У закрытай прасторы

КОЛЬКІ БЕЛАГА Ў ЧОРНЫМ?

Праца з колерам і адметны стыль Аляксандра Салаўёва

Можна проста напісаць імя на афішы выстаўкі, нават без асаблівай назвы, і гэта прыцягне ўвагу. Таму што імя мастака Аляксандра Салаўёва для Віцебска — значнае. Чалавек, які даў гораду больш, чым падараваныя работы. Ён адзін з тых сучасных твораў, якія падтрымліваюць дух таго самага мастацкага пошуку і эксперымента, якім Віцебск славіцца ўжо больш за стагоддзе. І яшчэ ён даў гораду — і Беларусі наогул — магчымасць адчуваць тэатр і аичынную класіку праз мастацкія вобразы (трыццаць гадоў свайго жыцця прывыкаў працаваць у Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Якуба Коласа).

Можна проста напісаць імя на афішы выстаўкі, нават без асаблівай назвы, і гэта прыцягне ўвагу. Таму што імя мастака Аляксандра Салаўёва для Віцебска — значнае. Чалавек, які даў гораду больш, чым падараваныя работы. Ён адзін з тых сучасных твораў, якія падтрымліваюць дух таго самага мастацкага пошуку і эксперымента, якім Віцебск славіцца ўжо больш за стагоддзе. І яшчэ ён даў гораду — і Беларусі наогул — магчымасць адчуваць тэатр і аичынную класіку праз мастацкія вобразы (трыццаць гадоў свайго жыцця прывыкаў працаваць у Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Якуба Коласа).

Віцебскі цэнтр сучаснага мастацтва ў кастрычніку прадставіць экспазіцыю «Аляксандр Салаўёў. Жываліс. Графіка». Яна складаецца з 30 работ мастака, што знаходзяцца ў фондах цэнтра. Яны раскрываюць творчасць, што паўставаала з 1980-х гадоў і да нашага часу. Майстра, якому пераваліла за 90, актыўна працуе і не спыняецца ў мастацкіх пошуках. Чалавек, якому цікавыя розныя правы жыцця, выяўляе іх з розных бакоў, але самае галоўнае — ва ўсіх з'явах яго цікавіць сэнс, глыбіня, эмоцыя, якую яны нараджаюць у чалавека. Надта абстрактна?

Ён напэўна работы энергіяй, з якой ідзе па жыцці сам, уцягвае ў філасофскія разважання і дыялог наконт таго, што ёсць вечнае і стваральнае. У розныя перыяды жыцця Салаўёў аказваўся ў авангардзе, у віры падзей. У юнацтве — партызаніі, скончыў вайну на фронце, мае ордэны і медалі. Як творца ўзнагароджаны ордэнам Францыска Скарыны. Яшчэ адна асаблівая ўзнагарода — любоў публікі, і не толькі айчынай. Выстаўкі Аляксандра Салаўёва ў Віцебску ладзяцца нярэдка, але заўсёды выклікаюць цікавасць, яшчэ і таму, што мэтр у свае 92 гады існуе ў творчым руху і няспынны ў пошуках. А задачы ў творчасці, якія ён перад сабой ставіць, натхняючы на пастаяннае ўдасканаленне. Бо Салаўёў з тых мастакоў, якім для плённай працы патрэбная найперш сама праца. І гэта для яго не абстрактнае паняцце, гэта рэцэпт доўгажыццярства ў мастацтве, пра што сведчыць і жываліс, і графіка.

Ларыса ЦІМОШЫК.

АЛЕКСАНДР СОЛОВЬЕВ

ЖИВОПИСЬ ГРАФИКА

133 ФОНДОВ

ВИТЕБСКОГО ЦЕНТРА СОВРЕМЕННОГО ИСКУССТВА

ВЫСТАВОЧНЫЙ ЗАЛ • УЛ. БЕЛОБОРОДОВА, 5

К@НТИНЕНТЫ

АЛІМПІЯДА ДЛЯ КАЧЭЎНІКАЎ

Як Кыргызстан «раскруціў» сусветны брэнд?

Качэўнікі зноў у трэндзе. Высокія хуткасці і заўсёдна мабільнасць сучаснага свету штурхаюць людзей да перамены месцаў. З'явіўся нават тэрмін «неакачэўнікі». Так пазначаюць тых, хто фактычна вядзе качавы або паўкачавы лад жыцця ў сучасных умовах. Па родзе заняткаў многія з гэтых людзей з'яўляюцца артыстамі, навукоўцамі, палітыкамі, спартсменамі, шоуменамі, коміважарамі, менеджарамі, выкладчыкамі, сезоннымі работнікамі, айцішнікамі («лічбавыя качэўнікі»). Раней, вядома, усё было па-іншаму. Улічваючы вялікую цікавасць у свеце да тысячагадовай спадчыны качэўнікаў, патрэбна была ідэя, якая б насамрэч аб'яднала краіны і кантыненты. Унікальны праект быў распачаты ў Кыргызіі. Чатыры гады таму — у 2014-м — тут арганізавалі і правялі сапраўдную этнаалімпіяду — Гульні качэўнікаў. Як невялікай цэнтралнаазіяцкай краіне ўдалося «раскруціць» глабальны брэнд?

ПАМІЖ КАНЁМ І АЛЕНЕМ

У сусветным геаграфічным кантэксце звычайна згадваецца шэсць вялікіх зон, дзе «прапісалася» качэўніцтва. Перш за ўсё, гэта еўразійскі стэп, дзе разводзяць так званыя пяць відаў жывёлы (конь, буйная рагатая жывёла, авечка, каза, вярблюд). Прытым найбольш важным у гэтай «пяцірэччэ» лічыцца менавіта конь. Качэўнікі дадзенага мажарэгіёна ў свой час стварылі магутныя стэпавыя імперыі (скіфы, хуну, цюркі, манголы).

На Блізкім Усходзе качэўнікі спрадвеку разводзілі дробную рагатую жывёлу, а ў якасці транспарту выкарыстоўвалі коней, вярблюдаў і аслоў. У Аравійскай пустыні і Сахары пераважалі вярблюдаводы, а ва Усходняй Афрыцы, саваннах на поўдзень ад Сахары разводзілі буйную рагатую жывёлу. Насельніцтва высакагорных плато Унутранай Азіі (Тыбет, Памір) і Паўднёвай Амерыкі (Анды) спецыялізавалася на разводзе і адлыве на якаў, а таксама лам і альпакаў. Ішчэ адна вялікая тэрыторыя — паўночныя, у асноўным субарктычныя зоны, дзе насельніцтва займаецца аленагадоўляй.

Роскіт качэўніцтва звязаны з перыядам узнікнення імперыяў. Напрыклад, у хунскі час (імперыя Хуну існавала з 220 г. да н.э. да II стагоддзя н.э.) былі ўстаноўлены прамыя кантакты паміж Кітаем і Рымам. Прычым асабліва важную ролю ў гэтым адыгралі мангольскія заваёўнікі. Такім чынам сфарміраваўся адзіны ланцужок міжнароднага гандлю, тэхналагічных і культурных абменаў. У выніку такіх працэсаў у Заходнюю Еўропу трапілі парох, кампас і кнігадрукаванне. У некаторых гістарычных працах гэты перыяд называюць не інакш, як «сярэднявечнай глабалізацыяй».

З пачаткам эпохі мадэрнізацыі качэўнікі аказаліся няздольнымі канкураваць з індустрыяльнай эканомікай. З'яўленне шматразраднай агнястрэльнай зброі і артылерыі паступова паклала канец іх ваеннай магутнасці. І качэўнікі пачалі ўключачацца ў мадэрнізацыйныя працэсы ў якасці падпарадкаванага боку. У выніку стала змяняцца качавая гаспадарка, дэфармавалася грамадская арганізацыя. Зараз прыкладна 35—40 мільёнаў чалавек у свеце працягваюць займацца качавой жывёлагадоўляй (Паўночная, Цэнтральная і Унутраная Азія, Блізкі Усход, Афрыка). А ў такіх краінах, як Нігер, Самалі, Маўрытанія, качэўнікі-жывёлаводы дасюль складаюць большую частку насельніцтва.

ВЯРТАННЕ ДА ВЫТОКАЎ

У англамоўнай літаратуры нярэдка сустракаецца выраз «horse people» — конныя людзі, вершнікі, наезнікі. Гэта прыклад аднаго з мноства абагульняльных тэрмінаў, з дапамогай якіх навукоўцы спрабавалі і да гэтага часу спрабуюць даследаваць, апісаць і асэнсаваць жыццё чалавечасці ў свеце бязмежных стэпаў са старажытных часоў і да нашых дзён. Існуе меркаванне, што качэўнікі былі толькі крыніцай агрэсіі і рабаванняў. У рэальнасці ж існаваў шырокі спектр розных формаў кантактаў паміж асёлым і стэпавым светам — ад ваеннага супрацьстаяння і завабў да шырокіх узаемавыгадных гандлёвых кантактаў. Безумоўна, качэўнікі адыгралі важную

ролю ў гісторыі чалавецтва. Яны спрыялі асваенню малапрыдатных для жыцця тэрыторый. Дзякуючы іх пасярэдніцкай дзейнасці ўсталёўваліся гандлёвыя сувязі паміж цывілізацыямі, распусоўджваліся тэхналагічныя, культурныя інавацыі.

Між тым многія качавыя народы сёння знаходзяцца пад пагрозай асіміляцыі і страты самабытнасці. У гэтай сітуацыі вельмі дарэчы прыйшла ініцыятыва Кыргызстана па арганізацыі Гульняў качэўнікаў (World Nomad Games). Гэта

міжнародныя спартыўныя спаборніцтвы па этнічных відах спорту. У іх аснове — народныя гульні качавых народаў Цэнтральнай Азіі. Першыя Сусветныя гульні качэўнікаў праішлі ў горадзе Чалпон-Ата Ісык-Кульскай вобласці Кыргызіі ў верасні 2014 года. Тады ў іх узялі ўдзел каля 600 спартсменаў з 19 краін. Пазатэпаст у мерапрыемстве ўдзельнічалі каля тысячы чалавек з 55 дзяржаў. Трэцяя Гульні праішлі сёлета і прыцягнулі каля дзвюх тысяч удзельнікаў, якія прадставілі 74 краіны.

Сёння палітычныя, эканамічныя, экалагічныя і культурныя працэсы, якія адбываюцца ў свеце, набіраюць высокай хуткасці. Хуткімі тэмпамі мяняюцца тэхналогіі. Усё гэтыя з'яўляюцца фактарамі развіцця спартаў перад чалавечым стэпам новых праблем. У такіх умовах мае вялікае значэнне зварот да каштоўнасцяў, спадчыны і традыцый качавых народаў. Цывілізацыя качэўнікаў ахоплівае гісторыю тысячгагоддзяў. Гэта вялікая спадчына, якая ўключае вялізную тэрыторыю, — адзначыў прэзідэнт Кыргызстана Сааранбай Жээнбекаў, выступаючы на цырымоніі адкрыцця III Сусветных гульняў качэўнікаў.

АПОШНЯЯ НАШЧАДКІ АТЫЛЫ

На працягу тыдня прадстаўнікі сямі дзясяткаў краін на узбярэжжы Ісык-Куля спаборнічалі ў 37 відах спорту, сярод якіх — розныя віды барацьбы, паліванне, стральба, конныя забавы, інтэлектуальныя турніры. Гульні выклікалі вялікую цікавасць: мерапрыемства асвятлялі больш за 600 прадстаўнікоў замежных сродкаў масавай інфармацыі. У 60 кра-

інах свету была арганізавана прамая трансляцыя спаборніцтваў.

«Сусветныя гульні качэўнікаў — бліскучы варыянт для тых, хто стаміўся ад Алімпійскіх гульняў», — артыкул з такога назвай быў апублікаваны ў адной з найбольш аўтарытэтных англамоўных газет Кітая — South China Morning Post. «Маляўнічая цясніна Кырчын імгненна запоўнілася гасцямі, якія прыехалі з розных куткоў Зямлі. Тут сабраліся каля дзсяці тысяч чалавек», — адзначыла выданне.

Правядзенне Гульняў выклікае супярэчлівыя меркаванні ў грамадстве, адзначае The New York Times. Некаторыя сцвярджаюць, што было б лепш выдаткаваць гэтыя грошы на іншыя патрэбы. Аднак многія мясцовыя ўдзельнікі горача падтрымалі ідэю правядзення знакавага мерапрыемства. Адна з іх — 32-гадовая Аіда Акматава, якая распрацавала свой фірмовы трок, страляючы з лука пры дапамозе... ног. Яе фатаграфіі з'явіліся на старонках многіх замежных выданняў і «парвалі» сацсеткі. «А вы таксама здолееце?» — пацікавілася ў чытачоў кітайская газета China Daily, маючы на ўвазе фантастычнае ўменне Аіды. На Гульніх яна ўдзельнічала ў спаборніцтве па стральбе з лука верхам на кані. «Гэта не проста чарговае выступленне, а адна з ключавых падзей у маім жыцці», — перадае словы Аіды The New York Times. — Я хачу дапамагчы ў развіцці нашай культуры і нашых традыцый». Дарэчы, у многіх дысцыплінах жанчыны выступалі нароўні з мужчынамі. Вядома, «амазонкі» не засталіся незаўважанымі СМІ. «Верхавая язда, стральба з лука і скакаліна паліванне — на Гульніх качэўнікаў няма жанчын, якія не ўмелі б усё гэта» — менавіта з такім заглаўкам выйшаў артыкул брытанскага выдання Daily Mail.

Лідарам медальнага заліку сталі гаспадары Гульняў — Кыргызстан. На другім агульнакамандным месцы апынуўся Казахстан, на трэцім — Расія. Чацвёрты радок заняла зборная Туркменістана, а пяты — Узбекістана. Удзельнічалі ў спаборніцтвах і беларусы (дарэчы, прадстаўнікі нашай краіны бралі ўдзел ва ўсіх трох этнаалімпіядках каля Ісык-Куля), праўда, у прызёры не трапілі. Аднак, як кажуць, галоўнае — не перамога. Кыргызам удалося стварыць брэнд насамрэч сусветнага маштабу, паколькі Гульні адраджаюць магутную гістарычную пlynно і аб'ядноўваюць на гэтай платформе дзясяткі краін свету (колькасць удзельнікаў стабільна павышаецца).

Ну а месца правядзення этнаалімпіяды змяняецца. Кіраўнік урада Кыргызстана Мухамедкалі Абулгазіеў перадаў прадстаўнікам Турцыі сцяг Гульняў і посуд з ледавіковай вадой — сімвалам змагання качэўнікаў. Праз два гады мерапрыемства прыедзе ўжо на узбярэжжы Міжземнага мора. Дарэчы, гэта ў традыцыйных качэўнікаў: як вядома, яны няўрымсліва і доўга на адным месцы не сядзяць.

ЯК СТРАЛЯЦЬ НАГАМІ З ЛУКА?

Усе мерапрыемствы праходзілі ў двух выдатных месцах — на іпадроме, спецы-

яльна пабудаваным для Гульняў на беразе высокагорнага возера, акружанага горнымі хрыбтамі Цянь-Шаня, і шырокім полі, дзе ўсталёўвалі каля тысячы юртаў. Найлепшыя лучнікі на конях і дымны воддар смажанага мяса ператваралі гэтае поле ў лагер качэўнікаў з мінулай эпохі, адзначыла вядомае амерыканскае выданне The New York Times. «Мы імкнёмся адрадыць нашу гістарычную ідэнтычнасць», — адзначыў Канат Аманкулаў, міністр па справах моладзі, культуры і спорту Кыргызстана. Зразумелае жаданне.

Правядзенне Гульняў выклікае супярэчлівыя меркаванні ў грамадстве, адзначае The New York Times. Некаторыя сцвярджаюць, што было б лепш выдаткаваць гэтыя грошы на іншыя патрэбы. Аднак многія мясцовыя ўдзельнікі горача падтрымалі ідэю правядзення знакавага мерапрыемства. Адна з іх — 32-гадовая Аіда Акматава, якая распрацавала свой фірмовы трок, страляючы з лука пры дапамозе... ног. Яе фатаграфіі з'явіліся на старонках многіх замежных выданняў і «парвалі» сацсеткі. «А вы таксама здолееце?» — пацікавілася ў чытачоў кітайская газета China Daily, маючы на ўвазе фантастычнае ўменне Аіды. На Гульніх яна ўдзельнічала ў спаборніцтве па стральбе з лука верхам на кані. «Гэта не проста чарговае выступленне, а адна з ключавых падзей у маім жыцці», — перадае словы Аіды The New York Times. — Я хачу дапамагчы ў развіцці нашай культуры і нашых традыцый». Дарэчы, у многіх дысцыплінах жанчыны выступалі нароўні з мужчынамі. Вядома, «амазонкі» не засталіся незаўважанымі СМІ. «Верхавая язда, стральба з лука і скакаліна паліванне — на Гульніх качэўнікаў няма жанчын, якія не ўмелі б усё гэта» — менавіта з такім заглаўкам выйшаў артыкул брытанскага выдання Daily Mail.

Лідарам медальнага заліку сталі гаспадары Гульняў — Кыргызстан. На другім агульнакамандным месцы апынуўся Казахстан, на трэцім — Расія. Чацвёрты радок заняла зборная Туркменістана, а пяты — Узбекістана. Удзельнічалі ў спаборніцтвах і беларусы (дарэчы, прадстаўнікі нашай краіны бралі ўдзел ва ўсіх трох этнаалімпіядках каля Ісык-Куля), праўда, у прызёры не трапілі. Аднак, як кажуць, галоўнае — не перамога. Кыргызам удалося стварыць брэнд насамрэч сусветнага маштабу, паколькі Гульні адраджаюць магутную гістарычную пlynно і аб'ядноўваюць на гэтай платформе дзясяткі краін свету (колькасць удзельнікаў стабільна павышаецца).

Ну а месца правядзення этнаалімпіяды змяняецца. Кіраўнік урада Кыргызстана Мухамедкалі Абулгазіеў перадаў прадстаўнікам Турцыі сцяг Гульняў і посуд з ледавіковай вадой — сімвалам змагання качэўнікаў. Праз два гады мерапрыемства прыедзе ўжо на узбярэжжы Міжземнага мора. Дарэчы, гэта ў традыцыйных качэўнікаў: як вядома, яны няўрымсліва і доўга на адным месцы не сядзяць.

Захар БУРАК.

Традыцыі

ХЭНД-МЭЙД АД БАГІНІ МАКОШЫ

Акцыя-конкурс «Шалік лёсу», самастойны выбар аб'ярга і сапраўдна творчая галерэя з твораў народных майстроў карэліцкай зямлі і раённага Дома рамёстваў. Усё гэта адбылося ў Райцаўскім сельскім клубе, дзе зладзілі свята народнай творчасці «Макоша запрашае».

У гонар славянскай багіні рукадзелля, ці, па-сучаснаму, хэнд-мэйд, умельцы гандлявалі адмысловымі вырабамі, якія здзіўлялі арыгінальнасцю і разнастайнасцю сувеніраў з саломы, ільну, гліны, дрэва...

Госці набылі на памяць дзівосныя рэчы, даведаліся пра герайно свята і, нарэшце, проста далі адпачынак вачам і душы, апынуўшыся сярод прыгажосці і творчай атмасферы.

Ірына СІДАРОК.

Песню бярыце з сабою...

Рубрыку вядзе Яўген КСЯНІВІЧ. evgenyksenovich@gmail.com

АПОШНЯЕ КАХАННЕ

Навум Гальпяровіч (нар. 1948) — выдатны беларускі паэт, журналіст. Член Саюза пісьменнікаў Беларусі. Скончыў Віцебскі педінстытут. Выдаў шэраг кніг паэзіі, у тым ліку «Сцяжына», «Брама», «Востраў душы», «Струна», «Святло ў акне», «Гэта ўсё для цябе», «Голас і рэха». У розныя гады працаваў у газетах, часопісах, на радыё. Аўтар шматлікіх рэпартажаў, аналітычных матэрыялаў. Працяглы час з'яўляецца галоўным дырэктарам

замяжнага вяснянна Беларускага радыё. Яго творы перакладзены на рускую, балгарскую, румынскую і польскую мовы.

На вершы Н. Гальпяровіча напісаны песні вядомых беларускіх кампазітарамі Э. Зарыцкім, У. Буднікам, В. Івановым, А. Елісеевкам.

Сёлета ў краіне шырока адзначаецца 70-гадовы юбілей знакамітага паэта Навума Якаўлевіча Гальпяровіча. Віншум яго новай песняй.

Вершы — Навум Гальпяровіч, музыка — Яўген Ксянівіч.

Куплет 1:
Апошняе каханне, бы восенскі туман —
Здаецца, прыйдзе дзень,
і вось яно растане...
Апошняе каханне — спакуслівы падман
Перад сівай зімою,
перад глухім расстаннем.

Прыпеў:
Апошняе каханне — салодкае, як мёд,
Пяшчотнае, як свет, спакуснае да згубы,
Балочнае, як рана, танюткае, бы лёд,
І горкае да слёз, як ціхі выгук «любю».

Куплет 2:
Апошняе каханне — апошняя віна,
Апошняе віно, апошняя надзея.
Апошняе каханне — апошняе для нас,
Калі святлыны золак на небе заірдае.

Прыпеў.

Даты	Падзеі	Людзі
<p>27 КАСТРЫЧНІКА</p> <p>1908 год — нарадзіўся (г. Гомель) Майсей Барысавіч Чарненка, журналіст-палярнік, пісьменнік. У 1935 годзе прымаў удзел у першай саветскай экспедыцыі на ледаколе «Садко» ў высокіх шыроты Паўночнага Ледавітага акіяна як карэспандэнт газеты «Комсомольская правда». На ледаколе «Таймыр» у 1938-м прымаў удзел у выратаванні дрэўфуочай навуковай станцыі «Паўночны полюс» каля берагоў Грэнландскага мора. Займаўся навуковай дзейнасцю ў Арктычным інстытуце ў Ленінградзе. Выдаваў сістэматычныя зборнікі «Праблемы Паўначы» і «Летапіс Паўначы». Пад яго рэдакцыяй і з каментарыямі выйшла два тэмы на рускай мове кнігі нарвежскага вучонага і палярнага даследчыка Ф. Нансена «Фрам» у Палярным моры». Памёр у 1965 годзе. Імем Майсея Чарненкі названы пік на Зямлі Каралевы Мод у Антарктыдзе.</p> <p>1923 год — у Вільні на 1-й (устаноўчай) канферэнцыі створана Камуністычная партыя Заходняй Беларусі (КПЗБ) — на правах тэрытарыяльнай арганізацыі ў складзе КП Польшчы, дзейнічала да жніўня 1938 года.</p> <p>1989 год — на ваеннай базе ў раёне пасёлка Станькава (Дзяржынскі раён) ліквідавана апошняя саветская ракета АТР-23 (СС-23) згодна з саветска-амерыканскім дагаворам аб ліквідацыі ракет сярэдняй і меншай далёкасці.</p>	<p>У свеце</p> <p>1728 год — нарадзіўся Джэймс Кук, англійскі мараплавец, даследчык, картограф і першаадкрывальнік. Узначальваў тры экспедыцыі па даследаванні Сусветнага акіяна, дзве з якіх былі кругасветнымі. Падчас гэтых экспедыцый здзейсніў шэраг важных геаграфічных адкрыццяў. Памёр у 1779 годзе.</p> <p>1855 год — нарадзіўся Іван Уладзіміравіч Мічурын, расійскі і саветскі біёлаг і селекцыянер, заснавальнік навуковай селекцыі пладовых, ягдных і іншых культур у СССР, ганаровы член АН СССР, акадэмік УАСНІАУ. Распрацаваў метады селекцыі пладова-ягдных раслін, галоўным чынам метады аддальнай гібрідызацыі (падбор бацькоўскіх пар, пераадоленне нескржавальнасці і інш.). Памёр у 1935 годзе.</p> <p>1900 год — нарадзілася Лідзія Андрэўна Русланава, руская эстрадная спявачка, выканаўца рускіх народных песень, заслужаная артыстка РСФСР (1942 год). Памерла ў 1973 годзе.</p> <p>1978 год — нарадзілася Ванэса Мэй, сусветна вядомая скрыпачка, кампазітар. Удзельніца зімовых Алімпійскіх гульняў 2014 года ў Сочы. Вядомая ў асноўным дзякуючы тэхна-апрацоўкам класічных кампазіцый.</p>	

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.00	17.46	9.46
Віцебск	7.53	17.33	9.40
Магілёў	7.50	17.36	9.46
Гомель	7.43	17.37	9.54
Гродна	8.14	18.02	9.48
Брэст	8.11	18.06	9.55

Месяц

Поўня 24 кастрычніка. Месяц у сур'і Блізнят.

Імяніны
Пр. Праскоўі, Мікалая, Назара, Пратаса, Селівана, К. Зоі, Іваны, Сабіны, Вінцэнта, Пятра.

ЗАЎТРА

Геамагнітныя узрушэнні

ГРОДНА 752мм рт.ст. +6...+8°C +5...+7°C	ВІЦЕБСК 748мм рт.ст. +4...+6°C +5...+7°C	МАГІЛЕЎ 745мм рт.ст. +3...+5°C +3...+7°C
МІНСК 742мм рт.ст. +6...+8°C +5...+7°C	Брэст 749мм рт.ст. +7...+9°C +6...+8°C	ГОМЕЛЬ 750мм рт.ст. +8...+10°C +8...+10°C

Абазначэнні:
 ■ няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
 ■ невялікая геамагнітная узрушэнне
 ■ слабая геамагнітная бора

...у суседзях

ВАРШАВА +5...+7°C	КІЕЎ +13...+15°C	РЫГА +4...+6°C
ВІЛЬНЮС +6...+8°C	МАСКВА +6...+8°C	С-ПЕЦЯРБУРГ +2...+4°C

УСМІХНЕМСЯ

Выхадны: прачнуўся, паеў, стаіміўся.

— Пазыч, калі ласка, 100 рублёў. У дзсяці асобніках.

Халасцяк з 20-гадовым стажам прыбіраецца ў кватэры пры дапамозе фразы «Ды чыста, мабыць».

— Хто самы галоўны вораг пажарнага?
— Муха! Яна спаць пераждкае!

У кожнай жанчыны павінна быць маленькая чорная сукенка, якая ёй маленькая.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТАРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФЬЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЫКА, С. РАСОЛЫКА, А. СТАНЕСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШКА.

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (гэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, сакратарыята — 292 05 82, аддзяленняў за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовыя самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў; у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гомелі: 28 27 27, Магілёве: 32 74 31, па Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэры: 287 18 81.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zviazda.by, (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадруж матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 3790.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
26 кастрычніка 2018 года.